

รายงานประจำปี ๒๕๕๘

Annual Report ๒๐๑๕

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

Saraburi Inland Fisheries Research And Development Center

กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด Inland Fisheries Research and Development Bureau
กรมประมง Department of Fisheries
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ Ministry of Agriculture and Cooperatives

บันทึกของผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

รายงานประจำปี ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนโครงการต่างๆ ในความรับผิดชอบของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ในงานต่างๆ ได้แก่ งานด้านบริหาร งานผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ งานตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าประมง งานโครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออก และงานเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งข้อมูลที่สรุปไว้อาจเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนผู้สนใจทั่วไปในการค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานและโครงการต่างๆ ของศูนย์ฯ

การปฏิบัติหน้าที่และภารกิจต่างๆ ของศูนย์ฯ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ ข้าพเจ้าในนามของผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะและให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านทั้งยังให้ความสนับสนุนและให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความร่วมมือใจเสียสละ อุทิศ แรงกาย แรงใจ ของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างทุกท่าน

นางสาวจินตนา โตชนะโกคา

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

สารบัญ

	หน้าที่
จังหวัดสระบุรี	๑
ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสระบุรี	๒
ข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดของจังหวัดสระบุรี	๕
สถานที่ตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี	๗
แผนที่เส้นทางศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี	๘
ประวัติศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี	๘
วัตถุประสงค์ในการก่อสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี	๙
ภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ	๙
รายนามผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดสระบุรี/ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี	๙
อัตรากำลัง	๙
แผนงาน/งบประมาณ	๑๑
ปลาประจำหน่วยงาน	๑๒
องค์ความรู้ของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ประจำปี ๒๕๕๘	๑๗
งานผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด	๒๕
งานตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง	๓๐
กิจกรรมการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำ	๓๘
โครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออก	๔๐
งานเงินทุนหมุนเวียน	๔๙
งานอำนวยการ	๕๐
กิจกรรมพิเศษของศูนย์และพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี	๕๓

จังหวัดสระบุรี

สัญลักษณ์จังหวัดสระบุรี

หมายถึง สถานที่อันเป็นที่เคารพบูชาสูงสุดของชาวจังหวัดสระบุรีและชาวไทยทั้งประเทศ เป็นรูปมณฑป ปลุกครอบรอยพระพุทธรูปของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งอยู่ที่วัดพระพุทธรูปทรงเครื่องมหามหาวิหาร ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

อักษรย่อของจังหวัดสระบุรี

"สบ"

คำขวัญของจังหวัดสระบุรี

"พระพุทธบาทสูงค่า เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ฐานผลิตอุตสาหกรรม เกษตรนำล้ำแหล่งเที่ยว หนึ่งเดียวกะหรีปืบนมดี ประเพณีตักบาตรดอกไม้งาม เหลืองอร่ามทุ่งทานตะวัน ลือลั่นเมืองชุมทาง "

ดอกไม้ประจำจังหวัดสระบุรี

ดอกสุพรรณิการ์

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Cochlospermum regium* เป็นไม้ผลัดใบที่มีถิ่นกำเนิดในแถบทุ่งหญ้าเขตร้อนแอฟริกา (Cerrado) ในทวีปอเมริกาใต้ (บริเวณประเทศบราซิล, โบลิเวีย, ปารากวัย) แต่ปัจจุบันพบได้ทั่วไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นกัน สุพรรณิการ์มีลักษณะทางพฤกษศาสตร์ใกล้เคียงกับฝ้ายค้ำมาก ข้อแตกต่างที่สำคัญประการหนึ่งคือ ฝ้ายค้ำจะออกดอกเพียงชั้นเดียว มี ๕ กลีบ และบานทีละดอก ในขณะที่สุพรรณิการ์จะมีทั้งชนิดที่ออกดอกชั้นเดียวและชนิดที่ออกดอกซ้อนกัน เป็นกระจุกแน่น โดยบานพร้อม ๆ กันในประเทศไทยนิยมปลูกสุพรรณิการ์เป็นไม้ประดับ โดยได้รับการกำหนดให้เป็นพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครนายก และเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดนครนายก สระบุรี บุรีรัมย์ สุพรรณบุรี และอุทัยธานี

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ตะแบกนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ Lagerstroemia floribunda Jack

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบสูง ๑๕-๓๐ เมตร เปลือกเรียบสีเทาอมขาว แตกล่อนเป็นหลุมตื้น ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน แผ่นใบรูปขอบขนานแกมรูปหอก ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบสอบ ดอกสีม่วงอมชมพู ออกรวมกันเป็นช่อตามปลายกิ่ง ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ผลรูปรี เมล็ดมีปีก

ขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด

สภาพที่เหมาะสม ดินร่วนซุย ไม้กลางแจ้ง ต้องการน้ำและความชื้นปานกลาง

ดินร่วนซุย ไม้กลางแจ้ง ต้องการน้ำและความชื้นปานกลาง

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสระบุรี

ที่ตั้ง เนื้อที่ และอาณาเขต

จังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ละติจูดที่ ๑๔ องศา ๓๑ ลิปดา ๔๓.๕๕๔๓๙ ฟลิปดาเหนือ กับลองจิจูดที่ ๑๐๐ องศา ๕๔ ลิปดา ๓๕.๕๘๔๗๘ ฟลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ ๑๐๘ กิโลเมตร (อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ-ศาลากลางจังหวัด) และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ ๑๑๓ กิโลเมตร และตามแม่น้ำเจ้าพระยาแยกเข้าแม่น้ำป่าสักประมาณ ๑๖๕ กิโลเมตร เนื้อที่จังหวัดสระบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด ๓,๕๗๖,๔๘๖ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๒,๒๓๕,๓๐๔ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๐ ของพื้นที่ประเทศ อาณาเขตจังหวัดสระบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และอำเภอวังน้อย อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอภาชี อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ภูมิประเทศ

พื้นที่จังหวัดสระบุรีเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณลุ่มน้ำที่ราบลุ่มภาคกลางรวมกับอีกส่วนหนึ่งของทิวเขาดงพญาเย็น สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปมีลักษณะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ๓ ลักษณะ คือ บริเวณที่ราบลุ่ม บริเวณเขาหยาบหรือเขาเตี้ย และบริเวณเขาสูง

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดที่มีลักษณะอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะซึ่งลักษณะภูมิอากาศแบบนี้จะมีฝนน้อยแห้งแล้งในฤดูหนาว และอุณหภูมิค่อนข้างสูงในฤดูร้อนและค่อนข้างจะหนาวเย็นในฤดูหนาว และมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม

อุณหภูมิ

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลาง และอยู่ลึกเข้ามาในแผ่นดินปกติมีอุณหภูมิต่ำค่อนข้างสูง จึงทำให้อากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ๒๕-๒๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๓-๓๔ องศาเซลเซียสและอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๓-๒๔ องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี ส่วนฤดูหนาวอากาศจะหนาวที่สุดในเดือนมกราคม

การปกครอง

จังหวัดสระบุรีแบ่งการปกครองแบ่งออกเป็น ๑๓ อำเภอ ๑๑๑ ตำบล ๙๗๓ หมู่บ้าน ๒๘ เทศบาล ๘๐ องค์การบริหารส่วนตำบล มีประชากรรวม ๖๑๗,๓๘๔ คน

๑. อำเภอเมืองสระบุรี	๘. อำเภอหนองโดน
๒. อำเภอแก่งคอย	๙. อำเภอพระพุทธบาท
๓. อำเภอหนองแค	๑๐. อำเภอเสาไห้
๔. อำเภอวิหารแดง	๑๑. อำเภอมวกเหล็ก
๕. อำเภอหนองแซง	๑๒. อำเภอวังม่วง
๖. อำเภอบ้านหมอ	๑๓. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
๗. อำเภอดอนพุด	

ประชากรและศาสนา

มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๖๒๕,๖๘๙ คน เป็นชาย ๓๐๙,๘๔๘ คน เป็นหญิง ๓๑๕,๘๔๑ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คืออำเภอเมืองสระบุรี มีจำนวน ๔๔,๖๒๖ คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอแก่งคอย มีจำนวน ๖๖,๑๖๙ คน และอำเภอหนองแค มีจำนวน ๖๓,๓๓๗ คน โดยประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

ข้อมูล : ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสระบุรี ณ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖

แม่น้ำสายสำคัญ

แม่น้ำป่าสัก เป็นแม่น้ำที่มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ในเขตพื้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย แม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ๕ จังหวัด คือจังหวัดเลย จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรีไหลไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดสระบุรีเป็นแหล่งของหินปูนและหินอ่อนที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีการผลิตหินอ่อนเป็นอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีการผลิตหินปูนทั้งในลักษณะหินก่อสร้างโดยตรงและผลิตปูนซีเมนต์ หินปูนที่เรียกว่าดินมาร์ลใช้ผสมทำแป้งหอม แป้งกะจะ เป็นสีรองพื้น แก้วดินเปรี้ยว ผสมทำยาสีฟัน ผสมทำรูป หินดินดานใช้ผสมกับหินปูนทำปูนซีเมนต์ หินลัมมีตจากหินไรโอไลต์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ มีการผลิตครกและซากจากหินแอนดีไซต์ ตลอดจนการขุดเจาะดินลูกรัง เพื่อกิจการถมที่และก่อสร้างต่าง ๆ ปัจจุบันสระบุรียังเป็นแหล่งผลิตแร่ดิกโคต์ (หินสบู่) หรือโฟโรฟิลไลต์ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ใช้ผสมทำวัสดุทนไฟ ทำกระเบื้องพื้นบุผนัง ผสมทำซีเมนต์ขาว ทำหินตกแต่ง

การประกอบอาชีพ

สำหรับผู้มีงานทำ ๓๖๐,๒๐๖ คน พบว่าทำงานในภาคเกษตรกรรม ๕๔,๘๑๓ คน (ร้อยละ ๑๕.๒๒) ของผู้มีงานทำทั้งหมด ส่วนผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม ๓๐๕,๓๙๓ คน (ร้อยละ ๘๔.๗๘) โดยกลุ่มผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมจะทำงานในสาขาการผลิตมากที่สุดมี ๑๒๗,๐๔๖ คน (ร้อยละ ๔๑.๖๐) ของผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมทั้งหมด รองลงมาสาขาการขนส่ง การขายปลีก ๕๗,๐๕๘ คน (ร้อยละ ๑๘.๖๘) กิจกรรมโรงแรมและอาหาร ๒๖,๓๑๑ คน (ร้อยละ ๘.๖๒) การขนส่งที่เก็บสินค้า ๑๖,๖๑๑ คน (ร้อยละ ๕.๔๔) และการก่อสร้าง ๑๕,๕๕๖ คน (ร้อยละ ๕.๐๙)

การศึกษา

จังหวัดสระบุรีเป็นที่ตั้งสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงมากมาย เช่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก (เดิมชื่อ วิทยาลัยมิชชั่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาสระบุรีวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาทวิทยาลัยเทคนิค สระบุรีวิทยาลัยอาชีวศึกษา สระบุรีวิทยาลัยชื่นชมไทย-เยอรมัน สระบุรี เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

อุทยานแห่งชาติพระพุทธฉาย บริเวณพื้นที่หมู่ ๑ บ้านพระพุทธฉาย ตำบลหนองปลาไหล อำเภอมืองสระบุรี ประกอบด้วยเขาน้อยใหญ่มีที่ราบในหุบเขา ป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่เป็นสัตว์ขนาดเล็ก เช่น ไก่ฟ้า ไก่ป่า ลิง หมูป่า และนกนานาชนิดที่สำคัญได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธรในบริเวณอุทยานแห่งชาติ มีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกสามหลั่น น้ำตกโพธิ์หินดาด และน้ำตกโตนรากไทร เป็นต้น

สวนรุกขชาติมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก อยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรีประมาณ ๓๗ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๓๕๗ ไร่ อยู่กึ่งกลางระหว่างอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี กับอำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา มีลำธารซึ่งมาจากต้นน้ำในป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก มีพันธุ์ไม้ต่าง ๆ และไม้ดอกไม้ประดับที่สวยงามมากมาย

สวนพฤกษศาสตร์ภาคกลาง (พุแค) ห่างจากจังหวัด ๑๖ กิโลเมตร อยู่ริมถนนพหลโยธิน ตำบลพุแค อำเภอมวกเหล็ก เป็นสวนพฤกษศาสตร์ขนาดใหญ่ มีต้นไม้และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ รมรื่น เหมาะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจชื่นชมธรรมชาติ และเป็นแหล่งศึกษาพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เป็นต้น

วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารและรอยพระพุทธบาท ตั้งอยู่ที่ตำบลขุนโขลน อำเภอมวกเหล็ก มีปูชนียสถานที่สำคัญคือ “รอยพระพุทธบาท” ที่ประทับไว้บนหินเหนือไหล่เขาสุวรรณบรรพตหรือเขาสัจจพันธคีรี เป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย ค้นพบในสมัยพระเจ้าทรงธรรม เมื่อประมาณ ๓๕๐ ปีมาแล้ว เป็นที่รู้จักและสักการบูชาของชาวไทยและชาวต่างประเทศ

น้ำตกเจ็ดสาวน้อย อยู่ที่ตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก เส้นทางเดียวกับสวนรุกขชาติมวกเหล็ก เป็นน้ำตกที่มีหลายชั้น ธรรมชาติงดงาม มีบริเวณเล่นน้ำที่กว้างขวางและร่มรื่นมาก

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดของจังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรีมีฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ขึ้นทะเบียนจำนวน ๒,๐๒๙ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๓๔๖๑.๘๖๕๓ ไร่ จากสถิติผลผลิตสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่ามีปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติจำนวนทั้งสิ้น ๒,๙๗๐,๙๗๔.๐๐ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๙๔,๘๗๑,๑๖๘.๐๐ บาท (ที่มา:ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ปี ๒๕๕๕, สำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี) มีรูปแบบการเลี้ยง ๖ แบบ คือ (๑) การเลี้ยงในกระชังซึ่งมีจำนวนเกษตรกร ๑๕๒ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๑๓.๐๗๑๔ ไร่ (๒) การเลี้ยงในนาซึ่งมีจำนวนเกษตรกร ๑ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๒.๐๐ ไร่ (๓) การเลี้ยงในบ่อซีเมนต์หรือบ่อพลาสติกซึ่งมีจำนวนเกษตรกร ๘ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๗.๘๗๖๐ ไร่ (๔) การเลี้ยงในบ่อดินซึ่งมีจำนวนเกษตรกร ๑,๘๔๑ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๓,๐๐๗.๑๖๗๙ ไร่ และ (๕) การเลี้ยงในร่องสวนซึ่งมีจำนวนเกษตรกร ๑๙ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๗๒.๗๕๐๐ ไร่ (๖) การเลี้ยงในคอกซึ่งมีจำนวนเกษตรกร ๙ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๓๕๙.๕๐๐ ไร่ สัตว์น้ำที่เลี้ยง ได้แก่ ปลากด ปลากดคัง ปลากลาย ปลาจระเม็ดน้ำจืด ปลาจีน ปลาช่อน ปลาชะโด ปลาดุก ปลาดุกปักก้อย ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์เทศ ปลานิล ปลาทับทิม ปลาบึก ปลาเยือกเทศ ปลาเยือกไทย ปลาแรด ปลาสลิด ปลาสวาย ปลาหมอไทย ปลาน้ำจืดอื่น ๆ กบ จระเข้ ตะพาบน้ำ และสัตว์น้ำอื่น ๆ กระจายอยู่ใน ๑๓ อำเภอ ดังนี้ (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ จำนวนเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ (ทบ๑) ปี ๒๕๕๘

อำเภอ	จำนวน ผู้ประกอบการ (ราย)	เนื้อที่เลี้ยงรวมทั้งหมด (ไร่)
แก่งคอย	๓๕๘	๓๒๖.๐๓๗๘
เฉลิมพระเกียรติ	๑๐๖	๙๑.๓๖๐๐
ดอนพุด	๑๑๔	๑๕๖.๓๕๐๐
บ้านหมือ	๒๘๔	๓๖๙.๕๖๒๕
พระพุทธบาท	๑๔๙	๒๘๕.๙๔๒๕
มวกเหล็ก	๑๕๐	๒๑๓.๒๕๐๐
เมือง	๙๔	๗๘.๔๘๓๓
วังม่วง	๕๕	๘๕.๒๕๐๐
วิหารแดง	๙๓	๔๒๑.๒๕๐๐
เสาไห้	๑๒๖	๑๐๕.๗๕๘๒
หนองแซง	๑๑	๗.๑๖๒๖
หนองโดน	๓๐๗	๔๕๖.๖๘๙๐
หนองแค	๑๘๒	๘๖๔.๗๗๕๖
รวม	๒,๐๒๙	๓,๔๖๑.๘๖๕๓

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

ที่มา : www.pointasia.com

๑๐๒ หมู่ ๗ ต.บ้านหมอ อ.บ้านหมอ
จ.สระบุรี ๑๘๑๓๐

โทรศัพท์ ๐๓๖-๒๐๒๗๓๖ - ๗

โทรสาร ๐๓๖-๒๐๒๗๓๖

E-mail : saraburifs@yahoo.com

แผนที่เส้นทางศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

ที่มา : www.fisheries.go.th/sf-saraburi

ประวัติศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้กรมชลประทานศึกษาความเหมาะสม โครงการสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำป่าสักอย่างจริงจัง และเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่เพาะปลูกในลุ่มแม่น้ำป่าสัก อีกทั้งยังช่วยบรรเทาอุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำในเขตลุ่มน้ำป่าสัก จนเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๗ คณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติให้เปิดโครงการก่อสร้างโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำป่าสัก และเมื่อเขื่อนป่าสักได้ก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว ในเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรี

ดังนั้นสำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี จึงได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีขึ้น เพื่อเป็นการรองรับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ โดยมีความประสงค์ขอให้กรมประมงดำเนินการก่อสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีในเขตท้องที่ทะเลบ้านหม้อ อำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐๒ หมู่ ๗ ต.บ้านหม้อ อ.บ้านหม้อ จ.สระบุรี ก่อสร้างบนเนื้อที่ ๓๐ ไร่ ๒ งาน ๒๙ ตารางวา ด้วยงบประมาณ ปี ๒๕๔๓ จำนวนเงิน ๒๐,๙๕๐,๐๐๐ บาท ด้านทิศตะวันออกติดกับสำนักงานขนส่งจังหวัดสระบุรี ทิศตะวันตก ทิศเหนือ และทิศใต้ติดกับทะเลสาบบ้านหม้อ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านหม้อ ๓ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรีเป็นระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร ซึ่งการก่อสร้างดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๔

วัตถุประสงค์ในการก่อสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

๑. เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒
๒. เพื่อเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจำหน่ายให้กับราษฎรผู้สนใจเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
๓. เป็นศูนย์ทางวิชาการ เพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แก่ราษฎรผู้สนใจโดยทั่วไป
๔. เป็นแหล่งทางวิชาการ เพื่อทำการทดลองค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเพาะเลี้ยงปลาไทยชนิดต่าง ๆ
๕. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อปล่อยในแหล่งน้ำในเขตท้องที่จังหวัดสระบุรี
๖. เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้กับเกษตรกร และเป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรให้ดีขึ้นในอนาคตต่อไป
๗. เพื่อเป็นการฟื้นฟูอนุรักษ์พันธุ์ปลาไทย
๘. เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของแหล่งน้ำในพื้นที่โครงการให้เป็นแหล่งทรัพยากรประมงที่มีความอุดมสมบูรณ์

ภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบ

มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษา ค้นคว้า ทดสอบ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและทรัพยากรประมงน้ำจืด โดยเน้นงานวิจัยที่เชื่อมโยงกับสถาบันต่างๆ ของสำนักฯ เพื่อนำเทคโนโลยีมาทดสอบขยายผลภายใต้ข้อจำกัดของสภาพพื้นที่จริง วิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและพันธุ์สัตว์น้ำหายากหรือใกล้สูญพันธุ์ของแต่ละท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ และการวิจัยพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อพัฒนาให้เป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจ วิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลชีววิทยาแหล่งน้ำ ทรัพยากรประมง และสังคมเศรษฐกิจชาวประมง เพื่อประเมินสถานภาพแนวโน้มของการประมงในแหล่งน้ำ และนำมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำ ติดตาม เฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ตรวจสอบ ติดตามและรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงน้ำผลิตและขยายพันธุ์สัตว์น้ำและพืชน้ำจืดที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโดยเน้นชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมกับแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตประมงและดำรงความอุดมสมบูรณ์ในแหล่งน้ำ อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งน้ำ ให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และให้การสนับสนุนทางวิชาการกับหน่วยงานส่วนภูมิภาคในเรื่องการกำกับดูแลด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและทำการประมง

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดสระบุรี/ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด

๑. นายชุตินันท์ ว่องส่งสาร	๒๒	ตุลาคม	๒๕๔๔ -	๑๐	กุมภาพันธ์	๒๕๔๖
๒. นายชลธิศศักดิ์ ขาวปากน้ำ	๑๑	กุมภาพันธ์	๒๕๔๖ -	๖	มีนาคม	๒๕๕๑
๓. นายสุริยัน เสมอ	๗	มีนาคม	๒๕๕๑ -	๑๘	กรกฎาคม	๒๕๕๔
๔. นายวีระ วัชรกรโยธิน	๑๙	กรกฎาคม	๒๕๕๔ -	๑	มกราคม	๒๕๕๖
๕. นางสาวจินตนา โตรณะโกคา	๒	มกราคม	๒๕๕๖ -		ปัจจุบัน	

อัตรากำลัง

อัตรากำลังข้าราชการ

๑. นางสาวจินตนา โตรณะโกคา	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี
๒. นางสาวจวรรณ จดชัยภูมิ	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
๓. นางสาวพวงทอง วันมงคล	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
๔. นายสมชาย สุระรัมย์	เจ้าพนักงานประมงปฏิบัติงาน
๕. นางสาวอัมพร จันทร์ดี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

อัตรากำลังพนักงานราชการ

๑. นายสัณชัย คชประดิษฐ์	นักวิชาการประมง
๒. นายบัญชา คาบสมุทร	นักวิชาการประมง
๓. นายเมธี เสมา	นักวิชาการประมง
๔. นางสาวมานิกา สุขคล้าย	เจ้าพนักงานประมง
๕. นางสาวจุฬาลักษณ์ หลิมพิพัฒน์	เจ้าพนักงานประมง
๖. นางธนภรณ์ แปลกวงษ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ
๗. นางอุบล เนื่องวรรณะ	พนักงานผู้ช่วยประมง
๘. นางสาวชื่นกมล เปรมจิตต์	พนักงานผู้ช่วยประมง
๙. นางสาวนพรัตน์ เลิศคำรูป	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๐. นางมัทนา ศรีเรือนงาม	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๑. นายวิโรจน์ หรีไร	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๒. นายธราเทพ บุญเย็น	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๓. นายรุ่งทิวา อันโสภา	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๔. นายวิทยา มงคลชัย	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๕. นายเกษม ธรรมภักดี	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๖. นายประจวบ บุตรศรี	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๗. นายสุวิทย์ มงคลชัย	พนักงานผู้ช่วยประมง
๑๘. นายวิรัช ปานผึ้ง	พนักงานผู้ช่วยประมง

อัตรากำลังลูกจ้างชั่วคราว (งบประมาณหมุนเวียน)ฯ

๑. นายสายันต์ สายทอง	พนักงานขับรถยนต์
----------------------	------------------

อัตรากำลังจ้างเหมาบริการ

๑. นายสุชาติ ว่างเวจิตร	พนักงานรักษาความปลอดภัย
๒. นายสมชาย ดิสิงห์	พนักงานรักษาความปลอดภัย

แผนงาน / งบประมาณ

แผนงาน/โครงการ	งบประมาณที่ได้รับ
๑.แผนงาน : อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	
ผลิต : การจัดการให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ	
- กิจกรรมผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ	๓,๔๒๓,๐๘๐.๐๐
๒.แผนงาน : ส่งเสริมสินค้าด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	
โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน	
- กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง	๑,๔๓๑,๔๕๐.๐๐
- กิจกรรมปรับโครงสร้างสินค้าประมงเพื่อสร้างมูลค่า(ปลานิล)	๓๘๗,๖๐๐.๐๐
๓.แผนงาน/โครงการอื่น ๆ	
งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ	๓๘๒,๕๐๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๕,๖๒๔,๖๓๐.๐๐

ปลาประจำหน่วยงาน

ด้วยกรมประมง โดยสำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหนึ่งในการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยลงในแหล่งน้ำทั่วประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตและเพื่อเป็นการอนุรักษ์สัตว์น้ำของไทยเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำของไทยให้คงความหลากหลายในธรรมชาติและยั่งยืนมากที่สุด ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีได้รับมอบหมายให้ศึกษาและเพาะพันธุ์ปลาสังกะวาดและปลาแขยงข้างลายโดยกำหนดให้เป็นปลาประจำหน่วยงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ซึ่งศูนย์ฯ ได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้าวิจัยสัตว์น้ำทั้ง ๒ ชนิด เพื่อเพาะพันธุ์ จนสามารถเพาะพันธุ์ปลาแขยงข้างลายปล่อยลงในแหล่งน้ำได้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ถึงปัจจุบัน ประมาณ ๙๐๐,๐๐๐ ตัวและในปี ๒๕๕๘ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีสามารถเพาะพันธุ์ปลาสังกะวาดท้องคมได้สำเร็จและปล่อยลงในแหล่งน้ำได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตัว

ปลาสังกะวาดท้องคม

ชื่อไทย : ปลาสังกะวาดท้องคม

ชื่อท้องถิ่น : ยอนท้องคม ยอนหลังเขียว ยอนปึก

ชื่อสามัญ : Pla sang ka wart

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pangasius pleurotaenia* Sauvage, ๑๘๗๘

ลักษณะทั่วไป : เป็นปลาน้ำจืดไม่มีเกล็ด หัวแบนข้างกว่าชนิดอื่นในสกุลเดียวกัน ตาโต จะงอยปากสั้น หนวดยาวไม่เกินขอบหลังลูกตา ลำตัวแบนข้าง ท้องเป็นสันคม หัวและลำตัวด้านบนสีคล้ำเหลืองเขียวหรือเหลือง ลำตัวสีเงินมีแถบสีคล้ำตามยาวตั้งแต่บริเวณโคนครีบอก ท้องสีเงิน ครีบท้องขาวใส ครีบหางสีเหลืองอ่อนขอบคล้ำ (ขวลิต และสมศักดิ์, ๒๕๓๖)

ขนาดความยาวสูงสุด (maximum size) : ประมาณ ๑๕-๒๐ เซนติเมตร ขนาดใหญ่ที่พบมีความยาว ๓๕ เซนติเมตร (วิกิพีเดีย, ๒๕๕๖; FishBase, ๒๐๑๓)

การแพร่กระจาย : พบมากในแม่น้ำโขง แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำแม่กลอง พบน้อยในแม่น้ำตาปี (วิกิพีเดีย, ๒๕๕๖; FishBase, ๒๐๑๓)

ที่อยู่อาศัย : พบได้ตามแม่น้ำลำคลองทั่วไป มักพบอยู่รวมกันเป็นฝูงเล็ก ๆ (ขวลิต, ๒๕๔๗)

อาหารธรรมชาติ : กินแมลงขนาดเล็กเป็นอาหารหลัก กินเมล็ดพืช ผลไม้ และพืชน้ำในบางครั้ง (วิกิพีเดีย, ๒๕๕๖; FishBase, ๒๐๑๓)

ฤดูวางไข่ : อยู่ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ไข่ปลาไม่มีสีเหลืองใส ลักษณะกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๐.๙-๑.๐ มิลลิเมตร เมื่อไข่พองน้ำเต็มที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๓ มิลลิเมตร เป็นไข่จมติด (สุภาพ และคณะ, ๒๕๔๘)

ลักษณะเพศ : ตัวผู้มักมีรูปร่างเพรียวยาวกว่าตัวเมีย และเมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์เพศเมียที่มีความสมบูรณ์ทางเพศจะมีท้องอูมนูน ช่องเพศสีชมพูเรื่อ ๆ ส่วนปลาเพศผู้เพียงกตเบา ๆ ที่ช่องเพศน้ำเชื้อก็จะไหลออกมา

ความตกไข่ : ปลาสังกะวาดท้องคมเพศเมียมีปริมาณไข่เฉลี่ย ๑๙,๑๖๕±๗,๔๘๖ ฟอง/ตัว (สมบัติ และอรณพ, ๒๕๕๐)

การเพาะเลี้ยง : คัดเลือกแม่ปลาที่มีความสมบูรณ์ทางเพศ ลักษณะท้องนูน ช่องเพศสีชมพูเรื่อ ๆ ใช้ Flexible Catheter หรือใช้สายยางเล็ก ๆ ดูดไข่เพื่อนำไข่มาวัดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางด้วยเวอร์เนียมิเตอร์ (ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไข่ ๐.๙-๑.๑ มิลลิเมตร ต้องมีจำนวนมากกว่าร้อยละ ๙๐) ส่วนปลาเพศผู้ที่สมบูรณ์เต็มที่ เพียงกตเบา ๆ ที่ช่องเพศน้ำเชื้อก็จะไหลออกมา การฉีดฮอร์โมนกระตุ้นนั้นใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์ buserelin acetate (BUS) ฉีดเข้าที่ช่องท้องของแม่พันธุ์บริเวณโคนครีบท้องในอัตรา ๕ ไมโครกรัมต่อกิโลกรัม ส่วนพ่อพันธุ์ฉีด BUS อัตรา ๑๐ ไมโครกรัมต่อกิโลกรัม พร้อมกับการฉีดแม่พันธุ์ปลา โดยใช้ยาเสริมฤทธิ์ domperidone อัตรา ๑๐ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ร่วมกับการฉีด BUS ทุกครั้ง พักพ่อแม่พันธุ์ปลาไว้ในบ่อคอนกรีตหรือถังไฟเบอร์กลาส มีการเพิ่มออกซิเจนในบ่อตลอดเวลา เนื่องจากพ่อแม่พันธุ์ปลามีเจ็ยคม ตื่นตกใจง่าย จึงเกิดความบอบช้ำและตายง่าย อาจใช้ยาสลบ ๒-Phenoxyethanol ความเข้มข้น ๔๐๐ ส่วนในล้านส่วน (ppm) ในระหว่างการฉีดและรีด จะช่วยให้ทำงานสะดวกขึ้นและลดความบอบช้ำของพ่อแม่พันธุ์ปลา แม่ปลาดกไข่หลังจากฉีดฮอร์โมน ๑๑-๒๐ ชั่วโมง ไข่เป็นแบบจมติด การผสมเทียมจึงใช้วิธีแห้ง โดยรีดไข่ลงในภาชนะที่แห้งสนิท หลังจากรีดน้ำเชื้อลงผสมแล้วใช้ชนไก่คนจนทั่ว จากนั้นนำไปโรยในตาข่ายมุ้งสีฟ้าขนาด ๒๐ ช่องตา ต่อนี้ ลูกปลาฟักเป็นตัวหลังจากการผสม ๒๒ ชั่วโมง ๔๕ นาที ถึง ๒๙ ชั่วโมง ๒๕ นาที ที่อุณหภูมิ ๒๖.๕-๒๙.๒ องศาเซลเซียส ลูกปลาวัยอ่อนแรกฟักมีความยาว ๓.๔๘-๓.๖ มิลลิเมตร ไข่ปลาที่มีอัตราปฏิสนธิเฉลี่ยร้อยละ ๕๔.๐๑±๒๕.๔๗ อัตราฟักเฉลี่ยร้อยละ ๔๖.๓๓±๒๙.๙๘ และมีอัตราการอดเฉลี่ยร้อยละ ๘๕.๗๔±๑๘.๔๓

การอนุบาล : อนุบาลลูกปลาอายุ ๓ วัน ในบ่อคอนกรีต ขนาด ๒.๔๐x๒.๔๐x๔๐ เซนติเมตร ระดับน้ำลึก ๒๕ เซนติเมตร ช่วงลูกปลาอายุ ๓ วัน ให้ไรแดงเป็นอาหาร วันละ ๓ ครั้ง เวลา ๘.๐๐, ๑๒.๐๐, ๑๖.๐๐ น. ในปริมาณที่มากเพียงพอ เปลี่ยนถ่ายน้ำทุกวันโดยเปลี่ยนถ่ายที่ร้อยละ ๒๕ ให้อากาศผ่านหัวทรายตลอดเวลา ลูกปลาที่ได้มีความยาวเฉลี่ย ๑๐.๙๑ มิลลิเมตร น้ำหนักเฉลี่ย ๒๘.๖๓ กรัม และอัตราการอดเฉลี่ยร้อยละ ๗๑.๕๖

การเลี้ยง

การทำประมงโดยทั่วไป : มอง เบ็ตราว เบ็ด โทง โด่ง ตุ่ม (เครือข่ายนักวิจัยไต้หวัน, ๒๕๔๘)

ราคาปลาสด : ขนาด ๔-๕ ตัวต่อกิโลกรัม มีราคาประมาณกิโลกรัมละ ๑๒๐-๑๕๐ บาท (สมบัติ และอรรถพร, ๒๕๕๐)

การใช้ประโยชน์ : เป็นปลาเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคอีสาน นิยมบริโภคเป็นปลาแห้งและปรุงสดเนื่องจากเนื้อนุ่มรสชาติดี นอกจากนี้ยังนิยมนำมาทำเป็นอาหารแล้วในปลาขนาดเล็กยังนิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม (ขวลิต และสมศักดิ์, ๒๕๓๖)

เอกสารอ้างอิง :

เครือข่ายนักวิจัยไต้หวัน. ๒๕๔๘. พันธุ์ปลาในป่าทาม : ความรู้พื้นถิ่นของคนหาปลาลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง.

วนิดาการพิมพ์, เชียงใหม่. ๑๘๐ หน้า.

ขวลิต วิทยานนท์ และสมศักดิ์ รุ่งทองใบสุรีย์. ๒๕๓๖. พรรณปลาสวยและสังกะวาด (วงศ์ Schilbeidae และ Pangasiidae) ของประเทศไทย. เอกสารวิชาการฉบับที่ ๑๕๐/๒๕๓๖. สถาบันวิจัยประมงน้ำจืดแห่งชาติ, กรมประมง. ๕๗ หน้า.

ขวลิต วิทยานนท์. ๒๕๔๗. คู่มือปลาน้ำจืด. สำนักพิมพ์สารคดี, กรุงเทพมหานคร. ๒๒๗ หน้า.

นฤพล สุขุมาสวิน, อรรถพร อัมศิลป์, สมบัติ สิงห์สี, วสันต์ ตรูวรรณ, ธารใจ อาจัญจร, สายัน อาสาวิง และอุไรวรรณ เปียสูงเนิน. ๒๕๕๖. การเพาะพันธุ์ปลาพื้นเมืองลุ่มแม่น้ำโขง. http://www.fisheries.go.th/if-nongkhai/web2/images/download/Department_of_Fisheries/%๒๐๒.pdf. (วันที่สืบค้น ๒๑ มกราคม ๒๕๕๖)

วรัญญู ขุนเจริญ, โสภิต ไชยยาว และเรณู สิริมงคลถาวร. ๒๕๔๙. การเพาะพันธุ์ปลาสังกะวาดทองคม. เอกสารวิชาการฉบับที่ ๗๐/๒๕๔๙. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด, กรมประมง. ๒๘ หน้า.

วิกิพีเดีย. ๒๕๕๖. ปลาสังกะวาดทองคม. <http://th.wikipedia.org/wiki/ปลาสังกะวาดทองคม>. (วันที่สืบค้น ๒๑ มกราคม ๒๕๕๖)

สมบัติ สิงห์สี และอรรถพร อัมศิลป์. ๒๕๕๐. ผลของฮอร์โมนต่างชนิดต่อการวางไข่ปลาอุยหลังเขียว. เอกสารวิชาการฉบับที่ ๓/๒๕๕๐. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด, กรมประมง. ๔๑ หน้า.

สุภาพ แก้วละเอียด, จีรศักดิ์ สมทรง และโสภิต ไชยยาว. ๒๕๔๘. การเพาะพันธุ์ปลาสังกะวาดเหลือง. สารวิชาการประมง ๑(๒) : ๑๐๕-๑๐๗.

ปลาแขยงข้างลาย

ชื่อไทย : ปลาแขยงข้างลาย

ชื่อสามัญ : Blue-striped catfish, Iridescent catfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mystus mysticetus* Roberts, ๑๙๙๒

ลักษณะทั่วไป : ปลาแขยงข้างลายมีรูปร่างค่อนข้างเป็นทรงกระบอก แต่ลำตัวแบนข้างเล็กน้อย ส่วนหัวเล็กตาโต อยู่ค่อนข้างต่ำทางด้านล่างของหัว ปากเล็ก หนวดยาว ครีบหลังไม่ยกสูง ครีบไขมันสั้น ครีบหางเว้าลึก ครีบกัน ครีบท้องเล็ก ครีบหลังและครีบอกเป็นก้านแข็ง ตัวมีสีคล้ำหรือดำ มีแถบขาวหรือเงินวาวพาดตามยาวลำตัวถึงโคนหาง ๑-๒ แถบ (ศิริ และคณะ, ๒๕๔๓)

ขนาดความยาวสูงสุด (maximum size) : ความยาวเฉลี่ย ๑๐-๑๕ เซนติเมตร แต่ขนาดใหญ่ที่สุดที่เคยพบยาวถึง ๒๑ เซนติเมตร (สุรศักดิ์, ๒๕๔๐) ปลาแขยงข้างลายเพศผู้ในระยะแรกเริ่มเจริญพันธุ์ มีขนาดความยาวเฉลี่ย ๑๑.๓ เซนติเมตร น้ำหนัก ๑๑.๐๑ กรัม ปลาแขยงข้างลายเพศเมียในระยะแรกเริ่มเจริญพันธุ์ มีขนาดความยาวเฉลี่ย ๑๒.๓ เซนติเมตร น้ำหนัก ๑๕.๖๐ กรัม (สมเกียรติ และคณะ, ๒๕๔๕)

การแพร่กระจาย : แม่น้ำโขง แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำแม่กลอง (กษิติศ, ๒๕๕๖; FishBase, ๒๐๑๓)

ที่อยู่อาศัย : พบได้โดยทั่วไปในแม่น้ำ และหนองบึงของไทย ในแม่น้ำมักพบอยู่รวมกันเป็นฝูง (ศิริ และคณะ, ๒๕๔๓)

อาหารธรรมชาติ : กินทั้งพืชและสัตว์เป็นอาหาร (กษิติศ, ๒๕๕๖)

ฤดูวางไข่ : อยู่ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน ไข่ปลาเมื่อแก่เต็มที่มีลักษณะเป็นเม็ดกลมสีเหลืองอ่อน เป็นไขจมน้ำ มีสารเหนียว เพื่อใช้ยึดติดกับวัตถุ (สมเกียรติ และคณะ, ๒๕๔๕)

อัตราส่วนเพศ : สัดส่วนเพศในธรรมชาติระหว่างปลาเพศผู้ต่อปลาเพศเมีย เท่ากับ ๑.๐:๑.๒ (สมเกียรติ และคณะ, ๒๕๔๕)

ลักษณะเพศ : ลักษณะความแตกต่างระหว่างเพศภายนอก พบว่าปลาเพศผู้มีขนาดลำตัวเล็กกว่าเพศเมีย น้ำหนักประมาณ ๑๐-๑๕ กรัม ความยาวประมาณ ๑๐-๑๑ เซนติเมตร และมีอวัยวะแสดงเพศเรียกว่า genital papillae ซึ่ง

มีลักษณะเรียวยาว และแหลมตอนปลาย ขณะที่ปลาเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้ น้ำหนักประมาณ ๒๐-๓๐ กรัม ความยาวประมาณ ๑๑-๑๔ เซนติเมตร อวัยวะเพศมีลักษณะค่อนข้างกลมและสั้นกว่าอย่างเห็นได้ชัดเจน และเมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์พบว่าเพศเมียจะมีท้องอูม팽นิ่มและผนังท้องบางกว่าเพศผู้ (สมเกียรติ และคณะ, ๒๕๔๕)

ความตกไข่ : ปลาแขยงข้างลายเพศเมียมีปริมาณไข่เฉลี่ย ๑๕,๖๘๕ ฟอง/ตัว (สมเกียรติ และคณะ, ๒๕๔๕)

การเพาะเลี้ยง : คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่สมบูรณ์เพศ สัดส่วนเพศผู้ : เพศเมีย เท่ากับ ๒:๑ ปลาเพศเมียฉีดด้วยฮอร์โมนสังเคราะห์ (suprefact) ความเข้มข้น ๓๐ ไมโครกรัม/น้ำหนักปลา ๑ กิโลกรัม เว้นระยะห่าง ๖ ชั่วโมง จึงฉีดปลาเพศผู้ด้วยฮอร์โมนสังเคราะห์ (suprefact) ความเข้มข้น ๑๐ ไมโครกรัม/น้ำหนักปลา ๑ กิโลกรัม ร่วมกับยาเสริมฤทธิ์ (motilium) ๑๐ มิลลิกรัม/น้ำหนักปลา ๑ กิโลกรัม ทั้งเพศผู้และเพศเมีย หลังจากฉีดฮอร์โมนเสร็จแล้วนำพ่อแม่พันธุ์ใส่ลงในบ่อซีเมนต์ที่เตรียมไว้ (ขนาด ๒x๒ เมตร น้ำลึก ๒๐ เซนติเมตร) ภายในบ่อมีการเตรียมวัสดุให้ไข่ยึดติดโดยใช้ฟูกอแกววางกระจายไว้ในบ่อ หลังจากนั้นพ่อแม่พันธุ์จะเริ่มรัดกันเองและวางไข่ โดยไข่จะเกาะติดกับวัสดุที่เตรียมไว้ แยกพ่อแม่พันธุ์ออกในตอนเช้า พร้อมติดตั้งระบบออกซิเจนโดยวางหัวทรายกระจายทั่วบ่อ ๖ จุด หลังจากนั้นประมาณ ๒๒ ชั่วโมงลูกปลาจะเริ่มฟักเป็นตัว

การอนุบาล : เมื่อลูกปลาฟักเป็นตัวหมดแล้วจึงเก็บรังไข่ออกจากบ่อ เติมน้ำให้ได้ระดับ ๒๐ เซนติเมตร โดยหลังจากลูกปลาฟักเป็นตัวแล้ว ๒ วัน อนุบาลด้วยไข่แดงต้มสุกนำมาขยี้ผ่านผ้ากรองผสมกับน้ำสะอาดให้ทั่วบ่อ ร่วมกับไรแดงขนาดเล็ก วันละ ๒ มื้อ เช้า และเย็น เปลี่ยนถ่ายน้ำร้อยละ ๕๐ ทุกวัน เมื่ออายุ ๗ วัน ให้ไรแดงเป็นอาหาร เมื่ออายุ ๑๓ วัน ลูกปลามีความยาวประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร ให้ไรแดงร่วมกับอาหารปลาตากแห้งเป็นก้อน เมื่ออายุ ๑๙ วัน จึงเปลี่ยนจากไรแดงเป็นอาหารเม็ดลอยน้ำระดับโปรตีนร้อยละ ๓๕ วันละ ๒ ครั้ง เวลา ๘.๓๐ และ ๑๖.๐๐ น. โดยให้กินจนอิ่ม งดให้อาหารจนครบ ๒4 ชั่วโมงเพื่อให้อาการกระเจาเพื่อไม่ให้ให้อาหารกระเจา ทำการดูดตะกอนของเสียทุกสัปดาห์ แล้วเติมน้ำให้เท่าระดับเดิมทุกครั้งที่ดูดตะกอน เมื่อลูกปลามีความยาวเฉลี่ย ๕ เซนติเมตร (อายุ ๔๘ วัน) จึงคัดเลือกปลาที่มีขนาดใกล้เคียงกันเพื่อนำไปเลี้ยงในกระชังต่อไป

การเลี้ยง : คัดเลือกปลาแขยงข้างลายที่ได้จากการเพาะพันธุ์รุ่นเดียวกัน ขนาดความยาวเฉลี่ย ๕ เซนติเมตร ปล่อยลงเลี้ยงในกระชังในล่อนขนาด ๑.๐x๑.๐x๑.๒ เมตร ที่ติดตั้งในบ่อซีเมนต์ขนาด ๕x๑๐ เมตร ที่ระดับความหนาแน่น ๖๐๐ ตัว/ลูกบาศก์เมตร ให้อาหารที่มีระดับโปรตีนร้อยละ ๓๕ วันละ ๒ ครั้ง

การทำการประมงโดยทั่วไป : ต้ม มอญ ลอบ เบ็ดคัน กัด สะดุ้ง โถ่ง (เครือข่ายนักวิจัยไต้หวัน, ๒๕๔๘)

ราคาปลาสด : กิโลกรัมละ ๒๐-๒๕ บาท (เครือข่ายนักวิจัยไต้หวัน, ๒๕๔๘)

การใช้ประโยชน์ : นิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม เนื้อใช้ปรุงเป็นอาหารได้ (กรมประมง, ๒๕๕๕)

องค์ความรู้ของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ประจำปี ๒๕๕๘

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี เริ่มเปิดดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีภารกิจในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ด้านการประมง ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตในแหล่งน้ำและเพื่อการอนุรักษ์ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งน้ำ การดำเนินการทางกิจกรรมมีแนวทางและรูปแบบ เทคนิคที่อาจแตกต่างกันไปจากหน่วยงานอื่นๆ ของกรมประมง ดังนั้นจึงควรรวบรวมความรู้ เทคนิคต่างๆ เพื่อให้ได้เป็นองค์ความรู้ประจำหน่วยงานสำหรับเป็นแนวทางแก่ผู้ดำเนินงานรุ่นภายหลังหรือเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจต่อไป

การเพาะพันธุ์ปลาสวายของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

ชีววิทยาปลาดุก

ปลาดุกเป็นปลาน้ำจืดที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเป็นอาหารโปรตีนนิยมบริโภคอย่างแพร่หลาย ปลาดุกเป็นปลาน้ำจืดที่อาศัยอยู่ทั่วไปในแหล่งน้ำหนอง คลอง บึง ทั้งยังสามารถเพาะขยายพันธุ์ได้ง่าย กรมประมงสามารถเพาะพันธุ์ได้เป็นครั้งแรกเมื่อพ.ศ. ๒๕๐๓ ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครสวรรค์

ในจังหวัดสระบุรีนิยมบริโภคปลาประเภทนี้มากและสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายอย่าง ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี จึงได้เล็งเห็นความสำคัญในส่วนนี้เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร จึงได้ทำการศึกษาวิธีการเพาะพันธุ์มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน สามารถปล่อยลงแหล่งน้ำทั่วจังหวัดสระบุรีแล้วทั้งสิ้น ๗๑,๐๓๕,๐๔๙ ตัว

การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี สามารถเพาะพันธุ์ปลาดุกได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – กันยายน การคัดพ่อแม่พันธุ์จะพิจารณาจากการสังเกตลักษณะภายนอกคือเพศผู้ เมื่อถึงฤดูวางไข่ ถ้าสัมผัสบริเวณกระพุ้งแก้มทั้งสองข้างจะสามมือ โดยธรรมชาติเพศผู้จะตัวเล็กกว่าเพศเมีย ส่วนท้องจะแข็งเป็นสัน ถ้ารีดบริเวณช่องเพศเบาๆ จะมีน้ำเชื้อสีขาวขุ่นไหลออกมา ในส่วนของเพศเมียเมื่อถึงฤดูวางไข่ ถ้าสัมผัสบริเวณกระพุ้งแก้มจะรู้สึกลื่น และโดยธรรมชาติเพศเมียจะโตกว่าเพศผู้ ส่วนท้องจะอูมเป่ง ถ้าสังเกตที่ช่องเพศจะบวมแดงและขยายใหญ่

ภาพที่ ๑ เพศผู้

ภาพที่ ๒ เพศเมีย

วิธีเพาะพันธุ์ปลาตะเพียนขาวของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

เมื่อคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่สมบูรณ์เพศตามวิธีดังกล่าวได้แล้ว ก็จะลำเลียงมาพักไว้ในถังไฟเบอร์กลาส ขนาด ๒ ตัน มีออกซิเจนและผ้าคลุมถึงป้องกันปลากะโดด ใช้แม่ปลาน้ำหนัก ๕ – ๑๐ กิโลกรัมต่อครั้ง เวลาฉีดจะฉีด ช่วงเย็น เวลา ๑๕.๐๐ น. เพื่อลดสิ่งรบกวน เมื่อเตรียมอุปกรณ์ทุกอย่างพร้อมแล้ว โดยจะฉีดเฉพาะตัวเมียในอัตราส่วน busserelin ๑๐ ไมโครกรัม ร่วมกับ domperidone ๑๐ ไมโครกรัม ต่อแม่ปลา ๑ กิโลกรัม ฉีดเข้าบริเวณโคน ครีบหลัง เพราะเป็นบริเวณที่บอบช้ำน้อยที่สุด จากนั้นจึงทำการปล่อยพ่อแม่พันธุ์และแม่พันธุ์ในอัตราส่วน ๒ : ๑ ปล่อยให้รัดกันเองในถังไฟเบอร์ขนาด ๒ ตัน ถึงเพาะพันธุ์นี้จะอยู่สูงกว่าถังฟัก จุดประสงค์ทำไว้เพื่อให้ไข่ไหลลงสู่ถังฟัก หลังจากพ่อแม่พันธุ์รัดกันในถังประมาณ ๖ – ๘ ชั่วโมง แม่ปลาก็จะวางไข่และไหลลงสู่ถังฟัก จึงทำการเอาพ่อแม่พันธุ์ออกไปแยกเพศลงบ่อขุนต่อไป หลังจากไข่อยู่ในถังฟักประมาณ ๑๒ – ๑๔ ชั่วโมง ไข่ก็จะฟักเป็นตัว จากนั้น ๓ – ๔ วัน หรือเรียกอีกอย่างลูกปลาบินแล้ว จึงปล่อยลงอนุบาลบ่อดินซึ่งน้ำหนักแม่ปลา ๑๐ กิโลกรัม อัตราการให้ไข่เฉลี่ย ๒,๔๙๑,๐๗๐ ฟอง อัตราการฟักเฉลี่ย ๒,๑๒๗,๑๔๐ ตัว จำนวนตัวที่ลงอนุบาลเฉลี่ย ๑,๕๕๘,๒๘๙ ตัว ลงอนุบาลบ่อดินขนาด ๘๐๐ ตารางเมตรได้จำนวน ๑ บ่อ

ภาพที่ ๓ ถังเพาะฟักปลาตะเพียนขาว

การเตรียมบ่ออนุบาลของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

การเตรียมบ่ออนุบาล เมื่อทำการวิดบ่อแล้ว จะหว่านปูนขาวในอัตราส่วน ๔๐ - ๖๐ กิโลกรัมต่อไร่ ต่อ บ่อขนาด ๘๐๐ ตารางเมตร ตากทิ้งไว้นาน ๓ - ๕ วัน เพื่อให้พื้นบ่อแห้งสนิท ให้คุณสมบัติดินเหมาะสมต่อการอนุบาล ลูกปลา จากนั้นจึงทำการเติมน้ำลง โดยผ่านถุงกรองที่เย็บด้วยถุงสีฟ้าขนาดช่องตา ๒๐ ช่องต่อนิ้ว เพื่อป้องกันศัตรู ปลา เติมน้ำให้ระดับน้ำก่อนลงลูกปลาประมาณ ๖๐ - ๘๐ เซนติเมตร แล้วปล่อยไโรแดง ๓ - ๕ กิโลกรัม ก่อนลง ลูกปลา ๑ วัน เพื่อให้เป็นอาหารชั้นแรก

ภาพที่ ๔ การเตรียมบ่ออนุบาล

การอนุบาลลูกปลาตะเพียนขาวของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

การอนุบาลลูกปลาตะเพียนขาว ของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี เมื่อลูกปลาสามารถว่ายน้ำ ได้แข็งแรงดีแล้วก็จะปล่อยลูกปลาลงบ่ออนุบาล(บ่อดินผนังปูน) โดยปล่อยผ่านท่อขนาด ๓ นิ้ว ที่ต่อไปถึงบ่ออนุบาล บ่ออนุบาลของศูนย์ฯขนาด ๘๐๐ ตารางเมตร ปล่อยลูกปลาต่อบ่อเฉลี่ย ๘๑๐,๐๐๐ ตัว อาหารที่ให้ในระยะแรกจะให้ อาหารหมัก (ปลาป่น ๑ ส่วนต่อรำละเอียด ๑ ส่วน หมักนาน ๓ - ๕ วัน) ปริมาณที่ให้ ๓ - ๔ กิโลกรัมต่อมื่อ วิธีการ ให้จะละลายน้ำแล้วเดินสายให้ทั่วบ่อ ๒ มื่อ (เช้า - เย็น) เพื่อให้ลูกปลากินได้อย่างทั่วถึงเป็นเวลา ๑๕ วัน จึง เปลี่ยนเป็นปลาป่น ๑ ส่วนต่อรำละเอียด ๒ ส่วน เป็นเวลา ๑๕ วัน ปริมาณที่ให้ ๒ - ๓ กิโลกรัมต่อมื่อ จึงเปลี่ยนเป็น ปลาป่น ๑ ส่วนต่อรำละเอียด ๓ ส่วน ผสมด้วยอาหารปลาตุ๊กเม็ดเล็ก ๑ ส่วน ให้นาน ๑๕ วัน ปริมาณที่ให้ ๒ - ๓ กิโลกรัมต่อมื่อ ช่วงระยะเวลาการเลี้ยงต้องคอยเติมน้ำทุกๆสัปดาห์ละ ๑๐ เซนติเมตร เพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโต นอกจากนี้ต้องหมั่นคอยสังเกตสีน้ำ ถ้ามีลักษณะเขียวต้องควบคุมปริมาณอาหารที่ให้ ระยะเวลาเลี้ยง ๔๕ - ๕๐ วัน ก็ จะได้ลูกปลาตะเพียนขาวขนาด ๒ - ๓ เซนติเมตร ผลผลิตต่อบ่อเฉลี่ย ๒๕๙,๒๐๐ ตัว อัตราการรอดตายเฉลี่ย ๓๒ เปอร์เซ็นต์

การรวบรวมและการลำเลียงของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

การรวบรวมและการลำเลียงลูกปลาตะเพียนขาว จากบ่ออนุบาลของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี มีวิธีการดังนี้

๑.การลากอวนลูกปลาใช้วนสี่ฟ้าขนาดตา ๒๐ ช่องต่อนี้ว ความยาว ๓๐ เมตร ซึ่งพอดีกับขนาดของบ่อดิน รถลำเลียงใช้เครื่องยนต์ ๔ ล้อ บรรทุกถึงลำเลียงขนาด ๕๐๐ ลิตร มีถังออกซิเจนพร้อมอุปกรณ์ ภายในถังวางด้วยมุ้งสีขาวผ้าโอล่อนแก้ว ให้ง่ายต่อการรวบรวมลูกปลา มีผ้าคลุมถังป้องกันลูกปลากระโดดออก วิธีการลากอวนลูกปลาครั้งแรกจะลากอวนก่อนครึ่งบ่อ เพื่อลดความหนาแน่นของลูกปลาและบอบซ้ำ เมื่อลากอวนมาถึงตลิ่งจะทำการต้อนลูกปลาไปทางด้านซิดตลิ่ง แล้วจึงปล่อยให้ลูกปลาวายน้ำออกจากเศษดินเศษหญ้ามาทางด้านน้ำลึก ซึ่งจะได้ลูกปลาที่ไม่มีเศษดินเศษหญ้าปน ทำการตักลูกปลาโดยใช้ถังพลาสติกขนาด ๑๖ ลิตร ตักลูกปลาแทนสวิง (วิธีการนี้จะไม่สัมผัสตัวปลาเลย) นำใส่ในถังลำเลียง การลำเลียงแต่ละครั้งควรใส่ลูกปลาครั้งละ ๓๐,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐ ตัว คลุมถัง ลำเลียงไปบ่อคอนกรีต

๒.การลำเลียงจากบ่อดินมาพักยังบ่อคอนกรีต ขนาด ๕๐ ตารางเมตร เติมน้ำ ๘๐ เซนติเมตร มีระบบลมปล่อยลูกปลาตะเพียนขาว ความหนาแน่น ๑๐๐,๐๐๐ ตัวต่อบ่อ

๓.ใส่เกลือแกงอัตรา ๒.๕ กิโลกรัมต่อบ่อขนาด ๕๐ ตัน เพื่อลดความเครียดของลูกปลา

๔.เปิดออกซิเจนเพื่อเพิ่มออกซิเจนในน้ำให้กับลูกปลา

๕.ทำการคลุมบ่อ เพื่อป้องกันนกมากินลูกปลา

ภาพที่ ๕ การรวบรวมลูกปลาตะเพียนขาว

ภาพที่ ๖ การลำเลียงลูกปลาตะเพียนขาว

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับลูกปลาตะเพียนขาวของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับลูกปลาตะเพียนขาวของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี มีดังนี้

๑. หากมีการลำเลียงลูกปลาหนาแน่นเกินไป จะทำให้ลูกปลาเหงือกแดง
๒. การลำเลียงหลายๆเที่ยว น้ำในถังลำเลียงมีสีขาวขุ่น และมีกลิ่นคาวจากเมือกปลา ทำให้ลูกปลาอ่อนแอเป็นสาเหตุของการเกิดโรค
๓. เมื่อนำมาพักในบ่อซีเมนต์เป็นเวลานานมักจะเกิดอาการทางขาว

วิธีการแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาที่พบในศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

วิธีการแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาที่พบในศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี มีดังนี้

๑. การลำเลียงลูกปลาไม่ควรลำเลียงหนาแน่นเกินไป ความหนาแน่น ๓๐,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐ ตัวต่อเที่ยว
๒. การลำเลียงเมื่อลำเลียงหลายๆเที่ยวให้สังเกตน้ำ หากมีเมือกมาก มีกลิ่นคาว ให้เปลี่ยนน้ำใหม่ทันที
๓. หลีกเลี่ยงการพักลูกปลาเป็นเวลานานหากมีความจำเป็นต้องพักนานๆต้องคอยเปลี่ยนถ่ายน้ำและใส่ยาเหลือง

การเพาะพันธุ์ปลาชะโอนศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

ปลาชะโอนเป็นปลาชนิดหนึ่ง ซึ่งศูนย์ฯได้ดำเนินการศึกษาเพาะพันธุ์และอนุบาลเพื่อให้ได้ทราบเทคนิควิธีการในการเพาะพันธุ์และอนุบาลให้ได้ลูกพันธุ์จำนวนมาก ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบันและได้ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ภายในจังหวัดสระบุรี รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๓๘,๕๐๐ ตัว เพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพและอนุรักษ์พันธุ์ปลาชะโอนให้มีความยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการเพาะพันธุ์และอนุบาลปลาชะโอนของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ควรจะไดรรวบรวมไว้เป็นองค์ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ใช้ในการดำเนินงานการเพาะพันธุ์ปลาชะโอนต่อไป

ชีววิทยาของปลาชะโอน

ปลาชะโอน *Ompok biculatus* เป็นปลาน้ำจืดไม่มีเกล็ด มีการแพร่กระจายในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่อินเดีย พม่า เวียดนาม ตลอดจนมาเลเซีย เป็นปลาที่อาศัยอยู่ในแม่น้ำลำคลองที่มีกระแสน้ำไหลเบาๆ หรือน้ำนิ่ง อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูง กินลูกปลาขนาดเล็กเป็นอาหาร ขนาดโตที่สุดที่พบในธรรมชาติมีความยาวประมาณ ๕๐ ซม. ปลาชะโอนอยู่ในลำดับปลาหนัง (Order Siluriformes) วงศ์ปลาแดง (Family Siluridae) ลูกปลาชะโอนหรือปลาสุ่มพร (Genus *Ompok*) มีลักษณะโดยทั่วไป คือ หัวสั้น และแบนข้างเล็กน้อย ลำตัวแบนข้างและยาว ส่วนหลังโค้งสูงขึ้นเล็กน้อย ปากกว้าง ขากรรไกรล่างยื่นออกมาเลยขากรรไกรบนเล็กน้อย ตาขนาดค่อนข้างโตอยู่สูงกว่าหลังมุมปากเล็กน้อย มีหนวด ๒ คู่ คือหนวดที่ริมฝีปากยาวถึงประมาณท้อง และหนวดใต้คางสั้น ครีบหลังมีขนาดเล็ก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องอยู่ตรงข้ามกับครีบหลัง ครีบหางแบบ ๒ แฉกเว้าตรงกลางและปลายมน ลักษณะที่เด่นอีกอย่างหนึ่งคือ มีจุดสีดำขนาดใหญ่อยู่เหนือครีบอก ชนิดนี้เป็นแบบไข่มง

ลักษณะเพศ

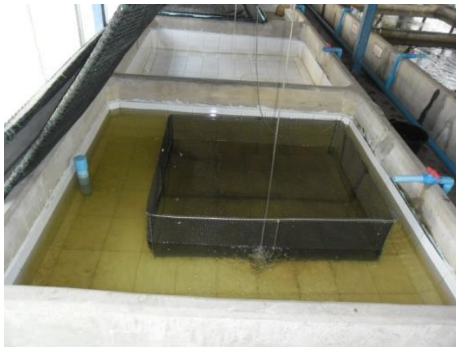
ลักษณะความแตกต่างระหว่างเพศภายนอก พบว่าปลาชะโอนเมื่อมีอายุเท่ากันเพศผู้จะมีขนาดลำตัวเล็กกว่าเพศเมีย อวัยวะเพศผู้ปลายแหลม มีก้านครีบทูแข็งและหักลิค ขณะที่ปลาเพศเมียมีขนาดที่ใหญ่กว่าเพศผู้ อวัยวะเพศปลายกลมมน ก้านครีบทูแข็งหักไม่ลิคและเมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ปลาเพศเมียจะมีท้องอูมเป่งและผนังท้องบางกว่าเพศผู้ให้เห็นได้ชัด

ลักษณะความแตกต่างระหว่างเพศภายนอก

การเพาะพันธุ์

คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่มีความสมบูรณ์เพศ สัดส่วนเพศผู้ ๒ ตัว ต่อเพศเมีย ๑ ตัว ฉีดฮอร์โมนกระตุ้นให้แม่ปลาตกไข่โดยใช้ฮอร์โมน Busereline อัตรา ๓๐ ไมโครกรัม / น้ำหนักแม่ปลา ๑ กิโลกรัม ร่วมกับ domperidone อัตรา ๑๐ ไมโครกรัม/ น้ำหนักแม่ปลา ๑ กิโลกรัม หลังจากฉีดฮอร์โมนเสร็จแล้วนำพ่อแม่พันธุ์ใส่ลงในบ่อซีเมนต์ ขนาด ๒x๒x๐.๔๐ เมตร น้ำลึก ๓๐ เซนติเมตร ภายในบ่อใส่กระชังพลาสติกขนาด ๑.๓๐x๑x๐.๓๕ เมตร เพื่อสะดวกในการนำพ่อแม่ปลาออกจากบ่อ หลังจากนั้นพ่อแม่พันธุ์จะเริ่มรัดกันเองและวางไข่อยู่ภายในบ่อจะใช้เวลาประมาณ ๙-๑๐ ชั่วโมง แยกพ่อแม่พันธุ์ออกในตอนเช้า พร้อมทั้งย้ายไข่ปลาชะโอนไปยังบ่ออนุบาลขนาด ๒x๒x๐.๔๐ เมตร น้ำลึก ๒๕ เซนติเมตร นำไข่มาโรยลงบนตะแกรงผักไข่ ติดตั้งระบบออกซิเจนโดยวางหัวทรายกระจายทั่วบ่อ ๕ จุด เปลี่ยนถ่ายน้ำโดยใช้วิธีการสเปรย์น้ำให้ตลอดทุกวัน หลังจากนั้นประมาณ ๒๐ ชั่วโมงลูกปลาจะเริ่มฟักเป็นตัว แม่ปลาชะโอน ๕๐ ตัว ได้ไข่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ - ๓๔๐,๐๐๐ ฟอง อัตราการปฏิสนธิ ๗๗ % อัตราการฟัก ๗๘.๗๑ %

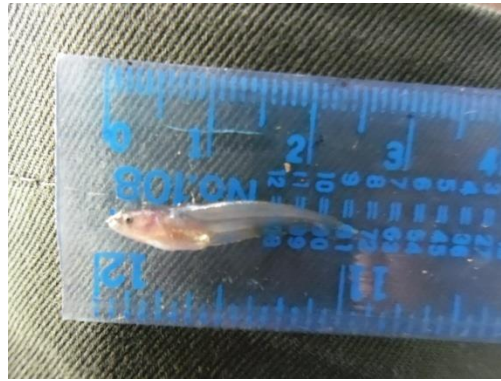
การเตรียมบ่อเพาะพันธุ์ปลาชะโอน

การเตรียมบ่อฟักไข่ปลาชะโอน

การอนุบาล

เมื่อลูกปลาวางไข่หมดแล้วจึงเก็บตะกร้าที่ใช้ใส่พ่อแม่พันธุ์ออกจากบ่อ ทำการขนย้ายไข่มาโรยบนตะแกรงมุ้งฟ้าขนาดช่องตาเบอร์ ๒๐ ที่เตรียมไว้เป็นบ่อฟักไข่ หลังจากนั้นประมาณ ๒๐ ชั่วโมง ลูกปลาจะเริ่มฟักเป็นตัวลอยตัวลงไปอยู่ที่พื้นบ่อ เมื่อลูกปลาฟักเป็นตัวแล้วมีอายุ ๒ - ๓ วัน ลูกปลาจะเริ่มกินอาหาร โดยอนุบาลด้วยไรแดงขนาดเล็ก วันละ ๒ มื้อ เช้า และเย็น เปลี่ยนถ่ายน้ำโดยใช้วิธีการสเปรย์น้ำให้ตลอดทุกวัน เมื่ออายุ ๗ วัน ให้ไรแดงตัวใหญ่เป็นอาหาร เมื่ออายุ ๓๐ วัน ลูกปลามีความยาวประมาณ ๑.๕- ๒ เซนติเมตร ให้ไรแดงร่วมกับอาหารปลา ดูกุ้งเป็นก้อน เมื่ออายุ ๔๐ วัน จึงเปลี่ยนเป็นให้ไรแดงร่วมกับอาหารเม็ดลอยน้ำระดับโปรตีนร้อยละ ๓๕ วันละ ๒ ครั้ง โดยให้กินจนอิ่ม ขณะให้อาหารควรหยุดให้อากาศเพื่อไม่ให้อาหารกระจาย ทำการดูดตะกอนของเสียทุกสัปดาห์ แล้วเติมน้ำให้เท่าระดับเดิมทุกครั้งที่ดูดตะกอน บ่ออนุบาลควรหาพัดลมมาเพื่อบังลดแสงสว่างภายในบ่อและคัดขนาดลูกปลาที่มีขนาดใหญ่ออกทุกๆ ๗ - ๑๐วัน ใช้ระยะเวลาอนุบาลลูกปลา ๓๕ วัน จะได้ลูกปลาชะโอนมีขนาดยาว ๒ - ๓ เซนติเมตร อัตราการรอด ๑.๘๕ %

ลูกปลาชะโอนอายุ ๓๕ วัน

การเลี้ยง

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีได้ดำเนินงานเพาะพันธุ์ปลาชะโอนและเลี้ยงปลาชะโอนไว้ใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ บ่อที่ใช้เลี้ยงมี ๒ แบบคือ ถังไฟเบอร์ขนาด ๒ ตัน และบ่อซีเมนต์ขนาด ๕.๗ ตารางเมตร ทำการเลี้ยงปลาชะโอนที่ความยาวเริ่มต้นเฉลี่ย ๕.๑๐ เซนติเมตร น้ำหนักเฉลี่ย ๐.๘๑ กรัม ด้วยอัตราปล่อย ๒๐๐ ตัว/ตารางเมตร ให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป ชนิดลอยน้ำ ระดับโปรตีน ๓๕ % หลังจากการเลี้ยง ๔ เดือน มีความยาวเฉลี่ย ๑๒.๕ เซนติเมตร น้ำหนักเฉลี่ย ๑๔.๗๐ กรัม มีอัตราการรอด ๗๘ %

การใช้ประโยชน์

นิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม หรือนำมาบริโภคเป็นอาหารได้หลากหลายเมนู

เมนู ฉู่ฉี่ปลาชะโอน

เมนู แกงป่าปลาชะโอน

เมนู ชะโอนทอดน้ำปลา

เมนู ต้มส้มปลาชะโอน

แผนงาน อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ผลผลิตการจัดการให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ กิจกรรมผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ

หลักการและเหตุผล

จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในประเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ความต้องการใช้ทรัพยากรต่างๆ มีเพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรด้านสัตว์น้ำจัดเป็นหนึ่งในทรัพยากรที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนมีแนวโน้มอาจลดลงได้ หากขาดการอนุรักษ์หรือทดแทนส่วนที่ถูกใช้ไปในธรรมชาติ สำหรับงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำรัฐบาลได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดการทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำจนเกินขอบเขต อย่างไรก็ตามมาตรการที่ต้องปฏิบัติควบคู่กับการอนุรักษ์ คือ งานพัฒนาการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักอย่างหนึ่งที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจัดให้มีคุณภาพควบคู่กับการเพิ่มชนิดและจำนวนสัตว์น้ำจัด อันจะเป็นการทดแทนส่วนที่ถูกใช้ไปในธรรมชาติเพื่อรักษาสมดุลของปริมาณสัตว์น้ำ ให้มากพอกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้ราษฎรได้มีความรู้ความชำนาญในด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้บริโภคในครัวเรือน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มผลผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจัดให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค
๒. เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่
๓. เพื่อพัฒนาศักยภาพของแหล่งประมงให้มีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๔. ส่งเสริมและให้ความรู้ทางด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่เกษตรกร

ตารางที่ ๑ : แผน/ผลการดำเนินงานผลการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ ประจำปี ๒๕๕๘

ชนิด	ปี ๒๕๕๘		
	แผน(ตัว)	ผล(ตัว)	ร้อยละ
๑.ปลานิล	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๑๔๘,๕๐๐	๑๐๗.๔๓
๒.ปลาตะเพียนขาว	๕,๒๓๐,๐๐๐	๕,๒๔๓,๐๐๐	๑๐๐.๒๕
๓.ปลายี่สกเทศ	๒,๘๕๐,๐๐๐	๒,๔๗๔,๐๐๐	๘๖.๘๑
๔.ปลาสวาย	๓๐๐,๐๐๐	๒๙๒,๐๐๐	๙๗.๓๓
๕.ปลาแขยงข้างลาย	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๓,๐๐๐	๑๐๑.๕
๖.ปลาแก้มช้ำ	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๗,๐๐๐	๑๐๗.๐๐
๗.ปลาตะเพียนขาว	๒๐๐,๐๐๐	๔๓๐,๐๐๐	๒๑๕.๐๐
๘.ปลาชะโอน	๑๐,๐๐๐	๓๐,๕๐๐	๓๐๕.๐๐
๙.กบนา	๑๑๐,๐๐๐	๑๑๓,๓๐๐	๑๐๕.๗๓
รวม	๑๑,๐๐๐,๐๐๐	๑๑,๐๔๔,๓๐๐	๑๐๐.๔๐

ผลการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำภายใต้กิจกรรมผลิตพันธุ์น้ำจืดในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ พบว่าผลิตปลาตะเพียนขาวมากที่สุด จำนวน ๕,๒๔๓,๐๐๐ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๒๕ รองลงมาคือปลายี่สกเทศ จำนวน ๒,๔๗๔,๐๐๐ ตัว ตัวคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๑ และปลานิล จำนวน ๒,๑๔๘,๕๐๐ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๑๐๗.๔๓ (ตารางที่ ๑) และได้ดำเนินการปล่อยสัตว์น้ำลงในแหล่งน้ำที่จังหวัดสระบุรีจำนวน ๑๒๓ แห่ง (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ ผลการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำ ปี ๒๕๕๘ หน่วยงานศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่อยู่				พื้นที่ (ไร่)	ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ									จำนวน (พันธุ์ตัว)
			หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		ปลาดุก	ตะเพียนขาว	ปลานิล	สวาย	ตะเพียนทอง	แมงกุด	ชะโอน	แก้มช้าง	กบนา	
	รวม						๑๓,๖๐๗	๒๑,๔๘.๕	๕,๒๔๓	๒,๔๗๔.	๒๙๒	๔๓๐	๒๐๓	๓๐.๕	๑๐๗	๑๑๖.๓	๑๑,๐๔๔.๓
๑	๒ ต.ค.๕๗	แม่น้ำป่าสัก (ท่าเทศบาลบ้านยาง)	๒	บ้านยาง	เสาไห้	สระบุรี					๒๐						๒๐
๒	๙ ต.ค.๕๗	บ่อภายในศูนย์กีฬา	๔	มิตรภาพ	มวกเหล็ก	สระบุรี	๑๐๐		๓๐	๓๐							๖๐
๓	๙ ต.ค.๕๗	คลองระพีพัฒน์	๑	บ้านครัว	บ้านหมอ	สระบุรี	๒๕				๑๐						๑๐
๔	๑๐ ต.ค. ๕๗	กองร้อยทหารม้าอากาศที่ ๑	๔	หนองปลาไหล	เมือง	สระบุรี	๗.๕	๑๐			๕						๑๕
๕	๑๙ ต.ค. ๕๗	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์	๑	แสลงพัน	วังม่วง	สระบุรี			๑๓๐	๑๐๐		๑๐	๑๐	๑๐			๒๕๑
๖	๖ พ.ย. ๕๗	คลองระพีพัฒน์ (วัดตะเฆ)	๔	ท่าหลวง	บ้านหมอ	สระบุรี		๑๐		๑๐							๒๐
๗	๖ พ.ย. ๕๗	บ่อสวัสดิ์การตำรวจ	๙	บ้านหมอ	บ้านหมอ	สระบุรี	๖	๕		๑๕							๒๐
๘	๖ พ.ย. ๕๗	คลองหน้าวัดธรรมเสนา		บางโฉด	บ้านหมอ	สระบุรี	๕๐		๕	๒๐							๗๐
๙	๑๓ พ.ย. ๕๗	บึงหนองโน	๘	หนองโน	เมือง	สระบุรี	๘๑	๕๐	๕๐	๗๕							๑๗๕
๑๐	๒๑ พ.ย. ๕๘	อ่างเก็บน้ำศูนย์เจ็ดคดฯ	๗	โป่งก้อนเส้า	แก่งคอย	สระบุรี	๖๐		๓๐								๓๐
๑๑	๒๑ พ.ย. ๕๗	แม่น้ำป่าสัก (ท่าเทศบาลบ้านยาง)	๔	บ้านยาง	เสาไห้	สระบุรี			๘๕	๑๐							๙๕
๑๒	๒๑ พ.ย. ๕๗	คลองหน้าวัดหนองโดน	๙	หนองโดน	หนองโดน	สระบุรี	๘๗	๖๐									๖๐
๑๓	๒๕ พ.ย.๕๗	คลองหนองรู	๑,๒,๘	โพธิ์ทอง	หนองแค	สระบุรี	๔๖		๑๐								๑๐
๑๔	๖ ธ.ค.๕๗	ในนาออกชลประทาน	๙	หินซ้อน	แก่งคอย	สระบุรี		๑		๑							๒
๑๕	๒ ธ.ค. ๕๗	คลองระพีพัฒน์ (โรงไฟฟ้าหนองแขง)	๒	หนองกบ	หนองแขง	สระบุรี			๒๐	๑๐							๓๐
๑๖	๓ ธ.ค.๕๗	กรมทหารม้าที่ ๕ รักษาพระองค์		ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี	๖	๒๐									๒๐
๑๗	๔ ธ.ค.๕๗	บ่อภายในศูนย์ทหารม้า		ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี	๕๕	๑๐									๑๐
๑๘	๔ ธ.ค. ๕๗	บ่อนกของซ่อมบำรุง ทหารม้าที่ ๒	๓	หนองปลาไหล	เมือง	สระบุรี	๕	๕									๕
๑๙	๔ ธ.ค. ๕๗	บ่อภายในกองพันทหารม้าที่ ๒๕		หนองปลาไหล	เมือง	สระบุรี	๕๐	๕๐									๕๐
๒๐	๕ ธ.ค. ๕๗	ทะเลสาบบ้านหมอ (อบต.ชิดจีน)		บ้านหมอ	บ้านหมอ	สระบุรี	๑๐๐	๔๕		๖๕	๕	๑๕					๑๓๐
๒๑	๕ ธ.ค. ๕๗	บึงชลประทาน	๖	ตะกุด	เมือง	สระบุรี	๑๑	๔๐									๔๐
๒๒	๕ ธ.ค. ๕๗	บ่อภายในกองร้อยบริการที่ ๓		ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี	๑๐	๑๐									๑๐
๒๓	๕ ธ.ค.๕๗	แม่น้ำป่าสัก (วัดศาลาแดง)		ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี			๒๓๗	๑๕๐	๕๐	๒๐	๒๖	๕	๑๒		๕๐๐
๒๔	๕ ธ.ค. ๕๗	อ่างเก็บน้ำเกล็ดเพชร	๒	ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี	๔๐	๘๐									๘๐
๒๕	๕ ธ.ค. ๕๗	บ่อน้ำของเทศบาลหินกอง	๖	หินกอง	เมือง	สระบุรี	๓	๒๘									๒๘
๒๖	๕ ธ.ค. ๕๗	คลองหน้าวัดโบสถ์แจ้ง	๔	ตลาดน้อย	บ้านหมอ	สระบุรี	๑๐๐	๕๐									๕๐
๒๗	๑๘ ธ.ค.๕๗	ทุ่งนา	๙	สร้างโคก	บ้านหมอ	สระบุรี	๒๐๐๐									๕	๕
๒๘	๒๔ ธ.ค. ๕๗	อ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว	๔	เขาดินพัฒนา	เฉลิมพระเกียรติ	สระบุรี	๑๒๐		๕๐		๑๐						๖๐
๒๙	๒๔ ธ.ค. ๕๗	ลำคลองมวกเหล็ก	๓	มิตรภาพ	มวกเหล็ก	สระบุรี	๑๒๐			๑๐๐							๑๐๐
๓๐	๒๕ ธ.ค. ๕๗	คลองระพีพัฒน์ (ท่าเทศบาลพาลาน)	๖	พาลาน	บ้านหมอ	สระบุรี	๓๕			๖๐			๔				๖๔
๓๑	๕ ม.ค.๕๘	ทุ่งเริงราง	๕	เริงราง	หนองโดน	สระบุรี	-									๑.๖	๑.๖

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่อยู่				พื้นที่ (ไร่)	ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ									จำนวน (พัน)
			หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		ชนิดสัตว์ปลา	ตะเพียนขาว	ยี่สกเทศ	สวาย	ตะเพียนทอง	แซ่ซังลาย	ชะโงน	แก้มเจ้า	กบนา	
๓๒	๖ ม.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำปึกเสรียง	๗	บ้านซึ้ง	เสาไห้	สระบุรี	๘๒	๑๐	๑๐๐								๑๑๐
๓๓	๘ ม.ค.๕๘	แหล่งน้ำธรรมชาติ	๓	บ้านคล้อ	บางประหัน	อยุธยา	๑		๑๐								๑๐
๓๔	๑๓ ม.ค.๕๘	ลำคลองมวกเหล็ก	๑	มิตรภาพ	มวกเหล็ก	สระบุรี	-		๑๐๐								๑๐๐
๓๕	๑๕ ม.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำไทรงาม	๕	ท่ามะพร้าว	แก่งคอย	สระบุรี	๘๐		๕๓			๑๐		๑.๕			๖๔.๕
๓๖	๑๙ ม.ค.๕๘	คลองวัดม่วง	๗	คำพราน	วังม่วง	สระบุรี	-	๔๐	๘๐								๑๒๐
๓๗	๒๓ ม.ค.๕๘	บึงสองคอน(ศูนย์ดำรงธรรม)	๕	สองคอน	แก่งคอย	สระบุรี	๑๒๐	๕									๕
๓๘	๒๔ ม.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว	๔	เขาดินพัฒนา	เฉลิมพระเกียรติ	สระบุรี	๒๖๐		๕๐	๑๐							๖๐
๓๙	๒๘ ม.ค.๕๘	บึงตาลเดี่ยว	๒	ตาลเดี่ยว	แก่งคอย	สระบุรี	๑๐๒	๑๐	๑๓๐								๑๔๐
๔๐	๒๙ ม.ค.๕๘	บึงหนองยาว	๘	หนองยาว	เมือง	สระบุรี	๗	๓๗	๔๕								๘๒
๔๑	๓๐ ม.ค.๕๘	ทะเลสาบบ้านหมอ	๗	สร้างโคก	บ้านหมอ	สระบุรี	๑.๕	๘๕๕	๕๓								๑๓๘.๕
๔๒	๓ ก.พ.๕๘	อ่างขับน้ำ	๒	หนองแก	พระพุทธบาท	สระบุรี	๑๒					๑๐	๑				๑๑
๔๓	๓ ก.พ.๕๘	บ่อภายในกองพันทหารม้าที่ ๒๔	-	หนองปลาไหล	เมือง	สระบุรี	๔๐	๓๐	๓๐								๖๐
๔๔	๑๓ ก.พ.๕๘	บึงบ้านโคกงาม	๔	โคกงาม	บ้านหมอ	สระบุรี	๑		๑๕๐								๑๕๐
๔๕	๑๓ ก.พ.๕๘	บึงหนองหลวง	๕	บ้านคร้ว	บ้านหมอ	สระบุรี	๘๕		๒๐๐								๒๐๐
๔๖	๑๙ ก.พ.๕๘	บึงหนองยาว	๘	หนองยาว	เมือง	สระบุรี	๘๐	๖๐	๑๐๐								๑๖๐
๔๗	๒๐ ก.พ.๕๘	คลองเพรียว - เสาไห้	๙,๑๐	สวนดอกไม้	เสาไห้	สระบุรี	-	๖๐	๑๐๐				๑๐				๑๗๐
๔๘	๒๐ ก.พ.๕๘	บ่อภายในกองพันทหารม้าที่ ๕	-	ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี		๕๐	๕๐								๑๐๐
๔๙	๓ มี.ค.๕๘	บึงหนองโพธิ์	๑๑	หนองสรวง	วิหารแดง	สระบุรี	๑๘๗	๕๐	๗๐								๑๒๐
๕๐	๓ มี.ค.๕๘	บึงไฉ้ง	๓	เมืองเก่า	เสาไห้	สระบุรี	๘๗	๕๐	๕๐								๑๐๐
๕๑	๖ มี.ค.๕๘	สระน้ำถนนสายโยธาสาย ๒	๖	พุกร่าง	พระพุทธบาท	สระบุรี	๗๕	๓๐									๓๐
๕๒	๖ มี.ค.๕๘	บ่อในกองพันทหารม้าที่ ๕	๔	หนองปลาไหล	เมือง	สระบุรี	๓๐	๓๐	๓๐								๖๐
๕๓	๑๒ มี.ค.๕๘	บ่อในกองร้อยบริการที่ ๓	-	ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี	๔.๕	๕	๕								๑๐
๕๔	๑๓ มี.ค.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(วัดตาลเดี่ยว)	๒	ตาลเดี่ยว	แก่งคอย	สระบุรี	-	๕๐	๕๐					๔			๑๐๔
๕๕	๑๖ มี.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำซับป่ากิ้ง	๔	บ้านลำ	วิหารแดง	สระบุรี	๒๐๐		๑๕๐								๑๕๐
๕๖	๑๙ มี.ค.๕๘	หนองกบ	๔	หนองแขง	หนองแขง	สระบุรี	๘๘	๖๐	๕๐								๑๑๐
๕๗	๒๐ มี.ค.๕๘	สระน้ำถนนสายโยธาสาย ๒	๖	พุกร่าง	พระพุทธบาท	สระบุรี	๗๕	๖๐									๖๔.๕
๕๘	๒๓ มี.ค.๕๘	บ่อในวัดเขาไกรลาส	๔	หนองแขง	หนองแขง	สระบุรี	๓	๑๕									๑๕
๕๙	๒๕ มี.ค.๕๘	หนองบุค้ำ	๓	บ้านคร้ว	บ้านหมอ	สระบุรี	๕๑	๒๕	๕๐								๗๕
๖๐	๒๕ มี.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว	๔	เขาดินพัฒนา	เฉลิมพระเกียรติ	สระบุรี	๑๒๐	๕๐	๑๕๐			๑๐					๒๐๐
๖๑	๑ เม.ย.๕๘	บ่อในม.พัน ๑๑ รอ.	-	ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี	๒๑		๑๐								๑๐
๖๒	๒ เม.ย.๕๘	บ่อด้านหลังสภ.หนองแขง	๒	หนองแขง	หนองแขง	สระบุรี	๒		๑๐								๑๐
๖๓	๒ เม.ย.๕๘	บ่อวัดหนองนกชุม	๒	โคกสะอาด	หนองแขง	สระบุรี	๑๕		๒๐								๒๐
๖๔	๒ เม.ย.๕๘	อ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว	๕	ตาลเดี่ยว	แก่งคอย	สระบุรี	๑๒๐		๑๐๐			๑๐					๑๑๐
๖๕	๒ เม.ย.๕๘	บ่อภายในกองพันทหารม้าที่ ๕	-	ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี	๑๐		๕๐			๑๐					๖๐
๖๖	๓ เม.ย.๕๘	ทุ่งนา บ้านโปร่งสว่าง	๑	บ้านโปร่ง	หนองโดน	สระบุรี	-									๓.๒	๓.๒
๖๗	๓ เม.ย.๕๘	ทุ่งนา หนองโดน	๖	หนองโดน	หนองโดน	สระบุรี	-									๓๐	๓๐

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่อยู่				พื้นที่ ไร่	ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ									จำนวน (พันธุ์)
			หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		ปลาน้ำจืด	ปลาน้ำเค็ม	ปลาน้ำจืด	ปลาน้ำเค็ม	ปลาน้ำจืด	ปลาน้ำเค็ม	ปลาน้ำจืด	ปลาน้ำเค็ม		
๖๘	๗ เม.ย.๕๘	บ่อวัดหนองสีดา	๒	หนองสีดา	หนองแสง	สระบุรี	๒๕		๓๐								๓๐
๖๙	๙ เม.ย.๕๘	อ่างเก็บน้ำศูนย์การทหารม้า	-	ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี	๒๐๐	๓๕๐	๑๐๐			๕๐					๕๐๐
๗๐	๙ เม.ย.๕๘	ทุ่งบึงหนองหลวง	๔	บ้านคริว	บ้านหมอ	สระบุรี	๘๕									๒๐	๒๐
๗๑	๒๓ เม.ย.๕๘	บ่อวัดทองหลาง	๑	ห้วยขมิ้น	หนองแค	สระบุรี	๖๗	๑๐๐									๑๐๐
๗๒	๕ พ.ค.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(ทำน้ำศาลาแดง)	-	ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี	-		๒๐๐								๒๐๐
๗๓	๘ พ.ค.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(ที่ว่าการอำเภอเสาไห้)	-	เสาไห้	เสาไห้	สระบุรี	-		๑๗๕			๒๐		๙			๒๐๐
๗๔	๑๔ พ.ค.๕๘	คลองชัยนาท - ป่าสัก	-	ท่าลาน	บ้านหมอ	สระบุรี	-		๑๐๐								๑๐๐
๗๕	๑๕ พ.ค.๕๘	ทุ่งนาหนองระกำ	๘	หนองโดน	หนองโดน	สระบุรี	-									๖	๖
๗๖	๑๕ พ.ค.๕๘	ห้วยบาก	๒	หนองกบ	หนองแสง	สระบุรี	๘๒	๕๐	๑๐๐								๑๕๐
๗๗	๑๕ พ.ค.๕๘	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์	๑	คำพราน	วังม่วง	สระบุรี	-	๕๐	๑๐๐								๑๕๐
๗๘	๒๑ พ.ค.๕๘	บ่อ ร.ร.เขาพลัด	-	เขาวง	พระพุทธบาท	สระบุรี	๑	๕									๕
๗๙	๒๑ พ.ค.๕๘	บ่อวัดสร้างบุญ	๕	หนองหมู	วิหารแดง	สระบุรี		๒๐	๘๐								๑๐๐
๘๐	๒๘ พ.ค.๕๘	คลอง ๒๓ ขวา	๔	ตลาดน้อย	บ้านหมอ	สระบุรี	-	๕๕	๑๐๐								๑๕๕
๘๑	๑ มิ.ย.๕๘	คลองหน้าวัดโบสถ์	๓	ตลาดน้อย	บ้านหมอ	สระบุรี		๕๐	๙๐								๑๔๐
๘๒	๒ มิ.ย.๕๘	บึงตลาดไชย	๔	สองคอน	แก่งคอย	สระบุรี		๔๐	๑๐๐								๑๔๐
๘๓	๕ มิ.ย.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(ทำบ้านแก่ง)	๕	บ้านแก่ง	เฉลิมพระเกียรติ	สระบุรี		๕๐	๑๐๐								๑๕๐
๘๔	๑๐ มิ.ย.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(ท่าตลิ่งชัน)	๒	ตลิ่งชัน	แก่งคอย	สระบุรี			๔๐								๔๐
๘๕	๑๑ มิ.ย.๕๘	อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้ม	๓	กุดนกปล้ำ	เมือง	สระบุรี	๑๐๐	๕๐	๑๐๐								๑๕๐
๘๖	๑๒ มิ.ย.๕๘	อ่างเก็บน้ำคลองเพรียว	-	ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี	๗๖	๔๐	๘๕								๑๒๕
๘๗	๑๗ มิ.ย.๕๘	บ่อดินสอพอง	๙	สร้างโคก	บ้านหมอ	สระบุรี	๔๐๐		๕๐				๑	๒๐			๗๑
๘๘	๑๘ มิ.ย.๕๘	บ่อวัดท่ามะปราง	๑	ท่ามะปราง	แก่งคอย	สระบุรี	๑๑๐		๑๐๐								๑๐๐
๘๙	๑๘ มิ.ย.๕๘	คลองทุ่งนรสิงห์	๒	ดอนพุท	ดอนพุท	สระบุรี			๒๑๐								๒๑๐
๙๐	๑ ก.ค.๕๘	ห้วยหนองนาค	๓	หนองนาค	หนองแค	สระบุรี	๘๐			๗๐							๗๐
๙๑	๑ ก.ค.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(วัดท่าซุง)	๔	ท่าลาน	บ้านหมอ	สระบุรี			๕๐	๕๐			๒				๑๐๒
๙๒	๑ ก.ค.๕๘	คลองเพรียว	-	ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี		๒		๘							๑๐
๙๓	๑๕ ก.ค.๕๘	บ่อน้ำในเขตอบต.โคกแย้	๖,๑๖	โคกแย้	หนองแค	สระบุรี	๕๐					๑๐๐					๑๐๐
๙๔	๑๗ ก.ค.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(ตลาดน้ำต้นตาล)	๕	พระยาทศ	เสาไห้	สระบุรี						๑๐๐					๑๐๐
๙๕	๑๗ ก.ค.๕๘	ทุ่งนาพระพุทธบาท	๔	ธารเกษม	พระพุทธบาท	สระบุรี										๑๖	๑๖
๙๖	๒๒ ก.ค.๕๘	ทุ่งนาวัดคลองบุญ	๓	หนองโดน	หนองโดน	สระบุรี										๑๕	๑๕
๙๗	๒๓ ก.ค.๕๘	บ่อวัดโคกกระเทียม	๕	จี่วังาม	เสาไห้	สระบุรี	๗๐			๘๐							๘๐
๙๘	๒๓ ก.ค.๕๘	คลองระพีพัฒน์	-	ท่าลาน	บ้านหมอ	สระบุรี				๑๕๐							๑๕๐
๙๙	๒๔ ก.ค.๕๘	คลองชัยนาท - ป่าสัก	๔	บ้านหมอ	บ้านหมอ	สระบุรี				๑๕๐			๖๐				๒๑๐
๑๐๐	๒๔ ก.ค.๕๘	แม่น้ำป่าสัก(ทำวัดเวียง)	๒	ท่าลาน	บ้านหมอ	สระบุรี			๑๐๐			๕๐					๑๕๐
๑๐๑	๗ ส.ค.๕๘	บ่อในกรมทหารม้าที่ ๔	-	ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี	๖			๘๐							๘๐
๑๐๒	๗ ส.ค.๕๘	บึงหนองกบ	๔	ไก่อ่สา	หนองแสง	สระบุรี	๘๙			๙๐							๙๐
๑๐๓	๑๐ ส.ค.๕๘	บ่อในกองพันทหารม้าที่ ๒	๔	หนองปลาไหล	เมือง	สระบุรี	๕๕		๘๐			๑๕					๙๕
๑๐๔	๑๐ ส.ค.๕๘	บ่อในกองพันทหารม้าที่ ๕	-	ปากเพรียว	เมือง	สระบุรี	๖๐			๔๐		๑๐					๕๐
๑๐๕	๑๐ ส.ค.๕๘	บ่อในอสค.มวกเหล็ก	-	มิตรภาพ	มวกเหล็ก	สระบุรี	๗๐			๗๐		๑๐					๘๐
๑๐๖	๑๐ ส.ค.๕๘	ทุ่งนา	๒	หนองโดน	หนองโดน	สระบุรี										๕	๕

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่อยู่				พื้นที่ (ไร่)	ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ									จำนวน (พัน ตัว)
			หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		ชนิดจืดรลดา	ตะเพียนขาว	ยี่สกเทศ	สวาย	ตะเพียนทอง	แซ่ซ่งลาย	ชะโงน	แก้มเข้า	กบนา	
๑๐๗	๑๐ ส.ค.๕๘	ทะเลสาบบ้านหมอ	๑๐	บ้านหมอ	บ้านหมอ	สระบุรี	๑๕๐		๒๐	๕๐							๗๐
๑๐๘	๑๑ ส.ค.๕๘	คลองชัยนาทป่าสัก	๖	บ้านคร้ว	บ้านหมอ	สระบุรี			๓๐	๕๐		๑๐					๙๐
๑๐๙	๑๒ ส.ค.๕๘	คลองบ้านหนองยาว	๓	หนองยาว	เมือง	สระบุรี	๖๐		๑๐	๖๐							๗๐
๑๑๐	๑๒ ส.ค.๕๘	คลองป่าสัก	๔-๕	ดาวเรือง	เมือง	สระบุรี	๓			๓๐							๓๐
๑๑๑	๑๒ ส.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำเกล็ดเพชร	๒	ปากข้าวสาร	เมือง	สระบุรี	๑๒๐		๑๐	๓๐			๕๐				๔๕
๑๑๒	๑๒ ส.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำโป่งก้อนเส้า	๓	โป่งก้อนเส้า	แก่งคอย	สระบุรี	๑๒๐		๕๐	๒๐			๑๐				๘๐
๑๑๓	๑๒ ส.ค.๕๘	คลอง ๒๖ ขวา	๗	ตลาดน้อย	บ้านหมอ	สระบุรี				๕๐			๑๐				๖๐
๑๑๕	๒๑ ส.ค.๕๘	อ่างเก็บน้ำบ้านซับศิริ	๑๐	มวกเหล็ก	มวกเหล็ก	สระบุรี	๑๓๐			๕๐			๒๕			๑๐	๘๕
๑๑๖	๔ ก.ย. ๕๘	หนองควายโซ	๔	หนองแซง	หนองควาย	สระบุรี			๓๕	๒๐							๕๕
๑๑๗	๑๐ ก.ย.๕๘	บ่อ รร.ในเขตการศึกษาที่ ๑		ปากเปรียว	เมือง	สระบุรี	๑๕		๑๐	๒๐							๓๐
๑๑๘	๑๐ ก.ย.๕๘	บึงหนองโพธิ์	๖	หนองหมู	วิหารแดง	สระบุรี	๑๒๐			๓๐							๓๐
๑๑๙	๑๑ ก.ย.๕๘	บ่อภายในกรมทหารม้าที่ ๕		ปากเปรียว	เมือง	สระบุรี			๕๐	๗๐							๑๒๐
๑๒๐	๑๗ ก.ย.๕๘	คลองระพีพัฒน์		หนองแค	หนองแค	สระบุรี				๓๐	๒๐						๕๐
๑๒๑	๑๗ ก.ย.๕๘	แหล่งน้ำต.ชำผักแพว ,ต.หนองโน		ปากเปรียว	เมือง	สระบุรี	๑๐๐			๕๐	๕๐						๑๐๐
๑๒๒	๑๗ ก.ย.๕๘	ทำนน้ำวัดโคกกรุง		ชำผักแพว	แก่งคอย	สระบุรี			๓๐๐	๒๐๐	๙๒		๘				๖๐๐
๑๒๓	๑๗ ก.ย.๕๘	หนองกบ	๔	หนองแซง	หนองแซง	สระบุรี				๒๐	๓๐		๓๕				๘๕

แผนงาน : ส่งเสริมสินค้าด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน
กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง

๑. หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากกรมประมงให้ดำเนินโครงการความปลอดภัยด้านอาหารประมง เนื่องจากในขณะนั้นสินค้าที่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศประสบปัญหาเรื่องยาและสารเคมีตกค้าง อีกทั้งมีการคาดการณ์ว่ากุ้งก้ามกรามจะเป็นสินค้าสัตว์น้ำจืดที่มีศักยภาพสูงต่อการส่งออกในอนาคต สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด จึงได้จัดโครงการนำร่องสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามที่ดี และได้พัฒนาพร้อมทั้งจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตกุ้งก้ามกรามและกำหนดขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กรมประมงได้จัดทำมาตรฐานขั้นปลอดภัยสำหรับการผลิตสัตว์น้ำจืดขึ้นเพื่อรองรับเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพื่อการยังชีพซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรให้พัฒนาตนเองไปสู่มาตรฐานที่สูงต่อไป ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กรมประมงดำเนินการปรับปรุงระเบียบขั้นตอนวิธีการ และรายละเอียดการปฏิบัติ โดยยกเลิกระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการผลิตกุ้งทะเลตามมาตรฐานจี เอ พี พ.ศ. ๒๕๔๖ ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการปฏิบัติทางประมงที่ดีสำหรับการผลิตสัตว์น้ำจืด พ.ศ. ๒๕๔๖ และประกาศใช้ “ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการผลิตสัตว์น้ำขึ้นปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๔๗” และ “ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการปฏิบัติทางประมงที่ดีสำหรับสัตว์น้ำ (จี เอ พี) พ.ศ. ๒๕๔๘” และได้ยกเลิกระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการปฏิบัติทางประมงที่ดีสำหรับสัตว์น้ำ (จี เอ พี) พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้วได้ประกาศใช้ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการปฏิบัติทางประมงที่ดีสำหรับสัตว์น้ำ (จี เอ พี) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาจนถึงปัจจุบัน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อตรวจประเมินฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการผลิตสัตว์น้ำขึ้นปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบกรมประมงว่าด้วยการออกใบรับรองการปฏิบัติทางประมงที่ดีสำหรับสัตว์น้ำ (จี เอ พี) พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๒ เพื่อให้ได้สัตว์น้ำที่ปลอดภัยจากการใช้ยาและสารเคมี

๓. แผน/ผลการดำเนินงานงบประมาณ ๒๕๕๘

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี มีแผนงานและผลการดำเนินงานกิจกรรมตรวจสอบและรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ปี ๒๕๕๘ จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๓ ฟาร์ม โดยแยกเป็น

- ตรวจสอบประเมินรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำนวน ๘๑ ฟาร์ม
- ตรวจสอบติดตามฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน ๓๒ ฟาร์ม
- ตรวจสอบวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตจากฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำนวน ๒๒๘ ตัวอย่าง (ยา)
- ตรวจสอบวิเคราะห์วัตถุดิบสัตว์น้ำจากแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำนวน ๑๐๖ ตัวอย่าง (ยา)
- ตรวจสอบรับรองโรงเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืดภายใต้สังกัด สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด จำนวน ๑ ครั้ง (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ แผน/ผลการดำเนินงานกิจกรรมตรวจสอบและรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ปี ๒๕๕๘

ที่	กิจกรรม	ปี ๒๕๕๘		
		แผน	ผล	ร้อยละ
๑	จำนวนฟาร์มที่เข้าตรวจสอบประเมินมาตรฐาน	๑๕๒	๑๕๓	๑๐๐.๖๖
	ฟาร์มเดิมที่ต่ออายุ Safety level	๘๑	๘๑	๕๓.๒๙
	ฟาร์มใหม่ Safety level	๓๐	๓๔	๒๒.๓๖
	ฟาร์มตรวจสอบติดตาม Safety level	๓๒	๓๒	๒๑.๐๕
	ฟาร์มตรวจสอบติดตาม GAP	๙	๖	๓.๙๔
	ตรวจวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตจากแหล่งเพาะเลี้ยง	๒๒๘	๒๒๘	๑๐๐
	การเก็บตัวอย่างเนื้อสัตว์น้ำเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์หาสารตกค้าง	๑๐๖	๑๐๖	๑๐๐
๒	ตรวจสอบประเมินมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP) ของโรงเพาะฟักหน่วยงานในสังกัดสำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด(แห่ง / ครั้ง)	๑ / ๑	๑ / ๑	๑๐๐

๓.๑ การตรวจสอบประเมินฟาร์มตามมาตรฐานการปฏิบัติการประมงที่ดีสำหรับการผลิตสัตว์น้ำ (GAP)
ผลการตรวจสอบประเมินฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมาตรฐาน GAP ในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๙ ฟาร์ม เป็นฟาร์มต่ออายุ จำนวน ๙ ฟาร์ม พบว่า ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน ๖ ฟาร์ม (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ ผลการตรวจสอบประเมินฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐาน GAP แยกตามชนิดสัตว์น้ำ

ชนิดสัตว์น้ำ	แผนทั้งหมด (ฟาร์ม)	ผลการตรวจสอบประเมิน GAP (ฟาร์ม)					
		ฟาร์มใหม่		ฟาร์มต่ออายุ		ฟาร์มตรวจสอบติดตาม	
		ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์
กุ้งก้ามกราม	-	-	-	-	-	-	-
กุ้งขาว	-	-	-	-	-	-	-
ปลานิล (ครฟ.)	๑	-	-	๑	-	-	-
ปลานิลรวมกับปลาอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-
ปลาอื่นๆ	๗	-	-	๔	๓	-	-
จระเข้	-	-	-	-	-	-	-
สัตว์น้ำอื่นๆ	๑	-	-	๑	-	-	-

๓.๒ การตรวจสอบประเมินฟาร์มตามมาตรฐานการผลิตสัตว์น้ำขึ้นปลอดภัย (safety level)
ผลการตรวจสอบประเมินฟาร์มตามมาตรฐานการผลิตสัตว์น้ำขึ้นปลอดภัย (safety level) จำนวน ๑๔๗ ฟาร์ม แบ่งเป็น ฟาร์มใหม่จำนวน ๓๔ ฟาร์ม ฟาร์มต่ออายุจำนวน ๘๑ ฟาร์ม และฟาร์มตรวจสอบติดตาม จำนวน ๓๒ ฟาร์ม พบว่า ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน ๑๔๗ ฟาร์ม (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ ผลการตรวจประเมินฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐาน safety level แยกตามชนิดสัตว์น้ำ

ชนิดสัตว์น้ำ	แผนทั้งหมด (ฟาร์ม)	ผลการตรวจประเมิน safety level (ฟาร์ม)					
		ฟาร์มใหม่		ฟาร์มต่ออายุ		ฟาร์มตรวจติดตาม	
		ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์
กุ้งก้ามกราม	-	-	-	-	-	-	-
กุ้งขาว	-	-	-	-	-	-	-
ปลานิล	๓๐	๓๐	-	-	-	-	-
ปลานิลรวมกับปลาอื่นๆ	๙๒	-	-	๖๐	-	๓๒	-
ปลาอื่นๆ	๒๕	๔	-	๒๑	-	-	-
จระเข้	-	-	-	-	-	-	-
สัตว์น้ำอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-

๓.๓ การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ GAP

ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่จะเข้ารับรองมาตรฐาน GAP ศูนย์จะทำการสุ่มเก็บ ตัวอย่างสัตว์น้ำ ๑๐๐% ของฟาร์มที่ตรวจประเมินทั้งหมด เพื่อส่งให้ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในเนื้อสัตว์น้ำ ซึ่งจะทำให้การตรวจวิเคราะห์สารตกค้าง จำนวน ๒ ชนิดสาร ต่อ ๑ ตัวอย่างสัตว์น้ำ โดยเลือกจากสารกลุ่ม Tetracycline (Oxy,Tetra,Chlotetra), Oxolinic acid, Chloramphenicol, Nitrofurans และ Malachite green ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ พบว่า สามารถตรวจรับรองฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำได้จำนวน ๙ ฟาร์ม เป็นฟาร์มต่ออายุ ๙ ฟาร์ม โดยทำการสุ่มเก็บตัวอย่างจำนวน ๙ ฟาร์ม โดยมีผลการวิเคราะห์สารตกค้างในเนื้อสัตว์น้ำผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน ๙ ฟาร์ม (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ ผลการตรวจรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐาน GAP แยกตามชนิดสัตว์น้ำ

ชนิดสัตว์น้ำ	แผนทั้งหมด (ฟาร์ม)	ผลการตรวจประเมิน GAP (ฟาร์ม)					
		ฟาร์มใหม่		ฟาร์มต่ออายุ		ฟาร์มตรวจติดตาม	
		ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์
กุ้งก้ามกราม	-	-	-	-	-	-	-
กุ้งขาว	-	-	-	-	-	-	-
ปลานิล (สรฟ.)	๑	-	-	๑	-	-	-
ปลานิลรวมกับปลาอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-
ปลาอื่นๆ	๗	-	-	๗	-	-	-
จระเข้	-	-	-	-	-	-	-
สัตว์น้ำอื่นๆ	๑	-	-	๑	-	-	-

๓.๔ การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ safety level

ฟาร์มที่จะรับรองมาตรฐานขั้นปลอดภัย ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีจะทำการสุ่มเก็บ ตัวอย่างสัตว์น้ำส่งตรวจ (ฟาร์มใหม่สุ่ม ๕๐% ของฟาร์มที่ตรวจประเมินทั้งหมด และฟาร์มต่ออายุสุ่มตรวจ ๒๐% ของฟาร์มที่ตรวจประเมินทั้งหมด และฟาร์มตรวจติดตามสุ่มตรวจ ๒๐% ของฟาร์มที่ตรวจประเมินทั้งหมด) เพื่อส่งให้สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในเนื้อสัตว์น้ำ ซึ่งจะทำการตรวจวิเคราะห์สารตกค้าง ๒ ชนิดสาร ต่อ ๑ ตัวอย่างสัตว์น้ำ โดยเลือกจาก สารกลุ่ม Tetracycline, Oxolinic acid, Chloramphenicol, Nitrofurans และ Malachite green ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ พบว่า สามารถตรวจรับรองฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐาน safety level ได้จำนวน ๑๔๗ ฟาร์ม โดยทำการสุ่มเก็บตัวอย่างจำนวน ๔๓ ฟาร์ม แยกเป็นฟาร์มใหม่ ๒๑ ฟาร์ม และฟาร์มต่ออายุ จำนวน ๑๕ ฟาร์ม ฟาร์มตรวจติดตาม จำนวน ๗ ฟาร์ม โดยมีผลการวิเคราะห์สารตกค้างในเนื้อสัตว์น้ำผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน ๔๓ ฟาร์ม (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ ผลการตรวจรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐาน safety level แยกตามชนิดสัตว์น้ำ

ชนิดสัตว์น้ำ	แผนทั้งหมด (ฟาร์ม)	ผลการตรวจประเมิน safety level (ฟาร์ม)					
		ฟาร์มใหม่		ฟาร์มต่ออายุ		ฟาร์มตรวจติดตาม	
		ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์
กุ้งก้ามกราม	-	-	-	-	-	-	-
กุ้งขาว	-	-	-	-	-	-	-
ปลานิล	๒๐	๒๐	-	-	-	-	-
ปลานิลรวมกับปลาอื่นๆ	๑๓	-	-	๑๐	-	๓	-
ปลาอื่นๆ	๑๐	๑	-	๕	-	๔	-
จระเข้	-	-	-	-	-	-	-
สัตว์น้ำอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-

๓.๕ การตรวจรับรองโรงเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืดภายใต้สังกัด สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด

ผลการตรวจรับรองโรงเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืดของ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ทำการตรวจประเมิน วันที่ ๗ เดือนเมษายน ๒๕๕๘ โดยมีคณะผู้ตรวจประเมินจาก ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดชัยนาท เป็นผู้ตรวจประเมิน ดังนี้

๑. ร.อ.พิทักษ์	ทรัพย์อุดม	ตำแหน่ง	หัวหน้าผู้ตรวจประเมิน
๒. นายวรณิสร์	แก้วดินแท่น	ตำแหน่ง	ผู้ตรวจประเมิน
๓. นายกิตติพงษ์	มูลสนธิ์	ตำแหน่ง	ผู้ตรวจประเมิน

ผลการตรวจประเมิน พบว่า โรงเพาะพันธุ์ และอนุบาลสัตว์น้ำจืด ได้เกณฑ์มาตรฐานโดยสรุปผลการตรวจประเมินว่าผ่าน

โดยผ่าน	ข้อที่ต้องปฏิบัติ ทั้งหมด ๘ ข้อ	สอดคล้อง ๘ ข้อ	คิดเป็น ๑๐๐ %
	ข้อที่ควรปฏิบัติ ทั้งหมด ๒๐ ข้อ	สอดคล้อง ๒๐ ข้อ	คิดเป็น ๑๐๐ %
	ข้อที่แนะนำ ทั้งหมด ๖ ข้อ	สอดคล้อง ๖ ข้อ	คิดเป็น ๑๐๐ %

ตารางที่ ๖ ผลการดำเนินงานกิจกรรมตรวจรับรองโรงเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืด

แผน	ผลการตรวจประเมินโรงเพาะฟัก				หน่วยงานที่ตรวจประเมิน	
	ตรวจประเมิน		ตรวจเนื้อ			ชนิดสารที่ตรวจ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่เกินค่า	เกินค่า		
	เกณฑ์	เกณฑ์	มาตรฐาน	มาตรฐาน		
๑	/		/		Oxolinic acid Fluoroquinolone	ศูนย์วิจัยและพัฒนา ประมงน้ำจืดชัยนาท

๓.๖ การเข้าตรวจรับรองโรงเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืดของสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ได้เข้าดำเนินการตรวจรับรองโรงเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืดของ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๗ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ โดยมีคณะผู้ตรวจประเมินจาก ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีเป็นผู้ตรวจประเมิน ดังนี้

๑. นายสมชาย สุระรัมย์ ตำแหน่ง หัวหน้าผู้ตรวจประเมิน
๒. นายเมธี เสมอ ตำแหน่ง ผู้ตรวจประเมิน

ผลการตรวจประเมิน พบว่า โรงเพาะพันธุ์ และอนุบาลสัตว์น้ำจืด ได้เกณฑ์มาตรฐานโดยสรุปผลการตรวจประเมินว่าผ่าน โดยผ่าน

ข้อที่ต้องปฏิบัติ ทั้งหมด ๘ ข้อ สอดคล้อง ๘ ข้อ คิดเป็น ๑๐๐ %

ข้อที่ควรปฏิบัติ ทั้งหมด ๒๐ ข้อ สอดคล้อง ๒๐ ข้อ คิดเป็น ๑๐๐ %

ข้อที่แนะนำ ทั้งหมด ๖ ข้อ สอดคล้อง ๖ ข้อ คิดเป็น ๑๐๐ %

๓.๗ การดำเนินการตามแผนควบคุมการปนเปื้อนยาและสารเคมี NRCP

ศูนย์ดำเนินการสุ่มตัวอย่างสัตว์น้ำจากฟาร์มที่จะรับรองมาตรฐาน Safety Level และ GAP ในปี ๒๕๕๘ หรือจากฟาร์มที่ได้รับการรับรองในปี ๒๕๕๘ หรือจากฟาร์มที่ไม่ได้รับการรับรอง จำนวนทั้งสิ้น ๑๘ ฟาร์ม โดยมีการกระจายตัวของฟาร์มตามพื้นที่และช่วงระยะเวลา และเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำส่งตรวจ ๑ ชนิดสาร ต่อ ๑ ตัวอย่างสัตว์น้ำ ณ ห้องปฏิบัติการที่ตรวจการปนเปื้อนยาและสารเคมี ดังนี้

๑) ห้องปฏิบัติการ ของสถาบันสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เพื่อตรวจสอบสารตกค้างกลุ่ม Tetracycline OXolinic acid Chloramphenicon Nitrofurans และ Malachite green

๒) ห้องปฏิบัติการกองตรวจสอบรับรองมาตรฐานคุณภาพสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อตรวจสอบสารตกค้างกลุ่ม Stilbenes, กลุ่มSteroids, กลุ่มNitroimidazoles, กลุ่มSulphonamide, กลุ่มChemical elements และกลุ่ม Fluoroquinolone (เช่น Enrofloxacin เป็นต้น)

๓. ห้องปฏิบัติการสถาบันและพัฒนาทรัพยากรประมงน้ำจืด เพื่อตรวจสอบโลหะหนักกลุ่ม Organochlorine (เช่น DDT & Metabolite, Endosulfan, PCBs เป็นต้น)

ผลการดำเนินการตามแผนควบคุมการปนเปื้อนยาและสารเคมี NRCP ประจำปี ๒๕๕๘ ของ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี โดยส่งตัวอย่างจากฟาร์ม Safety Level จำนวน ๑๖ ตัวอย่าง ส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และห้องปฏิบัติการกองตรวจสอบรับรองมาตรฐานคุณภาพสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ส่งตัวอย่างจากฟาร์ม GAP จำนวน ๒ ตัวอย่าง ส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด พบว่า ผลการตรวจการควบคุมการปนเปื้อนยาและสารเคมี จำนวน ๑๘ ตัวอย่าง แบ่งเป็นตัวอย่างปลา จำนวน ๑๘ ตัวอย่าง ไม่พบการปนเปื้อนของยาและสารเคมี (ตารางที่ ๗)

๔. ปัญหาและอุปสรรค

๔.๑ เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากผลผลิตที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการฯ/ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็ได้ไม่ได้ทำให้ราคาผลผลิตเพิ่มขึ้น และไม่มีตลาดรองรับผลผลิตของฟาร์มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

๔.๒ ฟาร์มเกษตรกรที่เข้าไปตรวจต่ออายุรับรองมาตรฐานชั้นปลอดภัย (safety level) และฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติทางประมงที่ดี (GAP) บางส่วนมีความคิดที่จะไม่ต่ออายุใบรับรองหรือเลิกทำการเลี้ยง เนื่องจากปัญหาทางด้านการตลาด การลงทุนในการประกอบกิจการ และการปรับพื้นที่บ่อเลี้ยงเพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

ตารางที่ ๗ ผลการดำเนินงานตามแผนควบคุมการปนเปื้อนยาและสารเคมี NRCP แยกตามชนิดยา

ลำดับ ที่	ชนิดสารที่ส่งตรวจ	แผน/ผล	ปลา	ลูกปลา	กุ้ง ก้ามกราม	ลูกกุ้ง ก้ามกราม	รวม
๑	Tetracycline group	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๒	Oxolinic acid	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๓	Fluoroquinolone (Enrofloxacin)	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๔	Chloramphenicol	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๕	Nitrofurantoin metabolites group	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๖	Malachite green group	แผน	๕	-	-	-	๕
		ผล	๕	-	-	-	๕
๗	Stilbenes	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๘	Steroids	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๙	Sulphonamide	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๑๐	Nitromidazoles	แผน	-	-	-	-	-
		ผล	-	-	-	-	-
๑๑	Chemical element	แผน	๑	-	-	-	๑
		ผล	๑	-	-	-	๑
๑๒	B๒a	แผน	๔	-	-	-	๔
		ผล	๔	-	-	-	๔
๑๓	Organochlorine	แผน	-	-	-	-	-
		ผล	-	-	-	-	-
๑๔	Crystal violet (สีย้อม)	แผน	-	-	-	-	-
		ผล	-	-	-	-	-
๑๕	B๒b	แผน	-	-	-	-	-
		ผล	-	-	-	-	-
๑๖	Amoxicillin	แผน	-	-	-	-	-
		ผล	-	-	-	-	-
	รวม	แผน	๑๘	-	-	-	๑๘
		ผล	๑๘	-	-	-	๑๘

ภาพกิจกรรม การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

กิจกรรมการตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำ

การตรวจรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำ และที่พักซากสัตว์น้ำ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตรวจประเมินสถานกักกันสัตว์น้ำมีชีวิตจากการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรเพื่อป้องกัน สัตว์เกิดอาการ และตรวจวิเคราะห์โรค ควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรคชนิดที่ต้องควบคุม โดยเน้นการจัดการด้านสุขอนามัย และความปลอดภัยทางชีวภาพเป็นหลัก

ในปี ๒๕๕๘ ศูนย์ฯได้เข้าตรวจประเมินสถานกักกันสัตว์น้ำ จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ บริษัท เพ็ญพิลาส จำกัด ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๗/๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลคชสิทธิ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี (โรงที่ ๑ และโรงที่ ๒) ซึ่งเป็นสถานกักกันสัตว์น้ำ ประเภทปลาตระกูลคาร์พ โดยมีคณะผู้ตรวจประเมิน ดังนี้

๑.นายสุชาติ ผึ้งฉิมพลี	นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ	ประธานคณะผู้ตรวจประเมิน
๒.นายวุฒิชัย พลหนองหลวง	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ	คณะผู้ตรวจประเมิน
๓.นายเมธี เสมา	นักวิชาการประมง	คณะผู้ตรวจประเมินและเลขานุการ

ผลการพิจารณาการตรวจรับรองของคณะทำงานพิจารณาให้การรับรองสถานกักกันสัตว์น้ำ และที่พักซากสัตว์น้ำมีมติ เห็นสมควรผ่าน

การตรวจประเมินสถานกักกันสัตว์น้ำ
บริษัท เพ็ญพิลาส จำกัด (โรงที่ ๑ และ โรงที่ ๒)

แผนงาน : ส่งเสริมสินค้าด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน
กิจกรรมปรับโครงสร้างสินค้าประมงเพื่อสร้างมูลค่า

หลักการและเหตุผล

ปลานิล เป็นปลาน้ำจืดที่มีการเพาะเลี้ยงมายาวนาน และมีการเพาะเลี้ยงกระจายอยู่ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย การเพาะเลี้ยงปลานิลมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากปลานิลเป็นปลาที่ตลาดมีความต้องการสูงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ จึงไม่ต้องกังวลปัญหาทางด้านการตลาด นอกจากนี้ ปลานิลจัดเป็นปลาเนื้อขาวที่มีศักยภาพในการเป็นสินค้าส่งออก แต่การเลี้ยงปลานิลของไทยมีข้อจำกัด ผู้ประกอบการต้องการปลาคุณภาพที่ไม่มีกลิ่นโคลน ได้ขนาดมาตรฐาน และราคาถูก ผลผลิตที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นลักษณะปลาแล่นเนื้อ (Fillets) แต่การส่งออกปลานิลยังมีปริมาณไม่มาก เนื่องจากผลผลิตคุณภาพมีจำนวนน้อยและเสียเปรียบในด้านราคา จากรายงานการผลิตและการค้าปลานิลของส่วนเศรษฐกิจการประมง กรมประมง (ปี ๒๕๕๕) พบว่าปริมาณและผลผลิตของปลานิลในระดับโลกนั้นมีแนวโน้มมากขึ้น ในภูมิภาคเอเชียมีแนวโน้มที่จะเพาะเลี้ยงปลานิลในรูปแบบอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยในระยะที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบการเลี้ยงและสายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง ประเทศที่สามารถผลิตปลานิลได้เป็นอันดับต้นๆ ของภูมิภาคเอเชีย คือ จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ ซึ่งประเทศเหล่านี้ล้วนเป็นประเทศที่เป็นคู่แข่งทางการค้าที่ครองส่วนแบ่งทางการตลาดไปกว่าร้อยละ ๕๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และศักยภาพการผลิตสินค้าปลานิลของเกษตรกรไทย และแนวโน้มการตลาดที่มีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั้งภายในและต่างประเทศ จึงมอบหมายให้กรมประมงจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาปลานิล พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗ ขึ้น โดยให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาปลานิล ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์บรรลุเป้าหมาย สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดจึงจัดทำโครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออกขึ้น เพื่อรองรับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาปลานิล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การผลิตสินค้าปลานิลมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
๓. เพื่อให้การผลิตปลานิลได้มาตรฐาน และสามารถตามสอบสินค้าปลานิล
๔. เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของตลาดสินค้าปลานิล
๕. เพื่อเพิ่มศักยภาพและเสริมสร้างขีดความสามารถในการขยายตลาดต่างประเทศ

ตารางที่ ๑ แผน/ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออกประจำปี ๒๕๕๘

กิจกรรม	ปี ๒๕๕๘		
	แผน	ผล	หน่วยนับ
๑. การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐานอาหารปลอดภัย			
- คัดเลือกฟาร์มเลี้ยงปลานิล	๒๐	๒๐	ฟาร์ม
- ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐานอาหารปลอดภัย	๒๐	๒๐	ฟาร์ม
- จัดอบรม/ศึกษาดูงาน ให้กับเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก	๒๐	๒๐	ราย
- คัดเลือกฟาร์มอนุบาลย่อยในพื้นที่การเลี้ยง	๑	๑	ฟาร์ม
- สนับสนุนลูกพันธุ์ปลานิลขนาด ๒-๓ เซนติเมตร ให้แก่เกษตรกร	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	ตัว
๒. ตรวจรับรองฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐาน			
- เกษตรกรยื่นขอใบรับรองการเลี้ยงปลานิล มาตรฐานอาหารปลอดภัย	๒๐	๒๐	ราย
- ตรวจประเมินฟาร์มเลี้ยงปลานิลตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย	๒๐	๒๐	ฟาร์ม
- ตรวจสอบสารตกค้างในตัวอย่างสุ่มน้ำ	๔๐	๔๐	ตัวอย่างยา
๓. การรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยและพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง			
- จัดตั้งหรือพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง	๑	๑	กลุ่ม
- ให้คำแนะนำเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐานการรับรองแบบกลุ่ม	๑	๑	กลุ่ม
๔. การสำรวจสถานการณ์ผลผลิตปลานิล			
- สำรวจปริมาณผลผลิตปลานิลจากฟาร์มเลี้ยง สถานการณ์การเลี้ยงปริมาณการจำหน่ายลูกพันธุ์ปลานิลของแหล่งเพาะพันธุ์ปลานิลในจังหวัด และราคาปลานิลในจังหวัด	๙	๙	ครั้ง

๑.การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐานอาหารปลอดภัย

ในปี ๒๕๕๘ มีเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลเข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออก จำนวน ๒๐ ราย ในอำเภอเสาไห้ และอำเภอเมือง ซึ่งเกษตรกรทั้งหมดได้รับรองมาตรฐานชั้นปลอดภัย (safety level) (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ รายชื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลโครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออกปี ๒๕๕๘

ลำดับ	ชื่อ-สกุล		ที่อยู่					เลขที่ใบรับรอง
			เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
๑	นางจรรยารักษ์	วัฒนสินธุ์	๖	๑	เสาไห้	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๑๑
๒	นางจำรัส	โสพิ้งไทย	๑๘/๑	๑	เสาไห้	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๑๒
๓	นางสาวโยชิตา	ชมภูษ	๑๘/๓	๑	เสาไห้	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๑๓
๔	นางสาวมาลัย	บุญยศ	๑๘/๔	๑	เสาไห้	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๑๔
๕	นางสุกนา	โสพิ้งไทย	๑๘	๑	เสาไห้	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๑๕
๖	นางสายทอง	รักยศ	๒	๖	ท่าช้าง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๒๖
๗	นางสาววัชร	เนียมประยูร	๔	๖	ท่าช้าง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๒๗
๘	นายเกียรติศักดิ์	มุกดา	๑๐	๖	ท่าช้าง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๒๘
๙	นายอ้อน	พวงศิริ	๔	๖	ท่าช้าง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๒๙
๑๐	นายประหยัด	แก้วชาติ	๑๔/๑	๒	ท่าช้าง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๓๐
๑๑	นายพรชัย	จันทร์ทิพย์	๕	๖	ท่าช้าง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๑
๑๒	นางวิมล	จันทร์มา	๒๒/๓	๔	ศาลารีไทย	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๒
๑๓	นายวิฑูร	จันทร์มา	๒๒/๓	๔	ศาลารีไทย	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๓
๑๔	ด.ต.บัณฑิต	คัมภีรานนท์	๑๖	๔	สวนดอกไม้	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๔
๑๕	นายประยูร	มุกดา	๑๐	๖	ท่าช้าง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๕
๑๖	นางสาวเหมขจิรัตน์	แหวนทอง	๖๐	๔	เริงราง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๖
๑๗	นางสาวลำยอง	แสงอมร	๒๓	๔	เริงราง	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๗
๑๘	นายละออ	สุรินทร์	๑๖	๔	สวนดอกไม้	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๘
๑๙	นายบุญเลิศ	อาญาสิทธิ์	๑๕	๔	ศาลารีไทย	เสาไห้	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๔๙
๒๐	นายธีระ	ฉันทรักษ์กิจ	๗๐	๑	หนองโน	เมือง	สระบุรี	๑๙๒๐๑-๑๙-SLF๑-๐๓-๕๘-๐๐๐๕๐

โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาน้ำจืดสระบุรีได้เข้าส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพฟาร์มให้ได้มาตรฐานอาหารปลอดภัยและจัดอบรม หลักสูตร “ส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิล” และศึกษาดูงานที่ฟาร์มแมคโครนิล ตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

กำหนดการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน
หลักสูตร "ส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิล"
วันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
ณ ฟาร์มแมคโครนิล ตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน
๐๘.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	ออกเดินทางจากศูนย์ฯ ไปศึกษาดูงานฟาร์มที่ “ฟาร์มแมคโครนิล” (ที่ตั้งเลขที่ ๒๘ ม.๘ ต.หนองหมู อ.วิหารแดง จ.สระบุรี)
๑๐.๓๐ - ๑๑.๐๐ น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน และชี้แจงวัตถุประสงค์ (ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี)
๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	แนะนำโครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออก และบรรยาย "มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี"
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	เยี่ยมชมตัวอย่างการจัดการระบบการเลี้ยงปลานิลที่ดี
๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	พิธีปิดการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน
๑๖.๓๐ น.	เดินทางกลับ

หมายเหตุ	๑. การแต่งกาย ชุดสุภาพ
	๒. พักรับประทานอาหารว่างเวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. และ ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.
	๓. ตารางการฝึกอบรม/ศึกษาดูงานอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน

ในปี ๒๕๕๘ กำหนดให้มีการคัดเลือกเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลเพื่อส่งเสริมให้เป็นฟาร์มอุบาสย่อยในพื้นที่จำนวน ๑ ราย และได้มีการสนับสนุนลูกพันธุ์ปลานิล ขนาด ๒ - ๓ เซนติเมตร จำนวน ๒๐,๐๐๐ ตัว พร้อมเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต และประเมินผล ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มฟาร์มอุบาสย่อยปลานิลภายในพื้นที่จังหวัดสระบุรี (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ รายชื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล (ฟาร์มอุบาสย่อยในพื้นที่)โครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออก ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	พื้นที่การเลี้ยง
๑	นายเอนก ชมภูษ	๑๘/๔ ม.๑ ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี

๒.ตรวจรับรองฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีได้ดำเนินการให้คำแนะนำ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจนสามารถยื่นขอใบรับรองการเลี้ยงปลานิลมาตรฐานปลอดภัย จำนวน ๒๐ ราย และเข้าตรวจประเมินฟาร์มเลี้ยงปลานิลตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย พร้อมตรวจหาสารตกค้างในตัวอย่างสัตว์น้ำ จำนวน ๒๐ ราย

๓.การรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยและพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง

ในปี ๒๕๕๘ กำหนดให้ดำเนินการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยและพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีได้คัดเลือกกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชัง อำเภอเสาไห้ ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๑๗ ราย ทั้งนี้ได้เข้าไปส่งเสริมให้ความรู้ คำแนะนำการเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐานการรับรองแบบกลุ่ม และเทคนิคการตลาดต้นทุนในด้านการเลี้ยงปลานิลในกระชัง (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ รายชื่อสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล (กลุ่มผู้เลี้ยงปลากระชังอำเภอเสาไห้) โครงการยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออก

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	พื้นที่การเลี้ยง
๑	นายันทพพ เมฆดำ	๑๘/๘ ม.๑ ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๒	นางจำเนียร ศรีเนตร	๑๗/๑ ม.๑ ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๓	นายเอนก ชมภูษ	๑๘/๔ ม.๑ ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๔	นางสุภานา โสพิงไทย	๑๘/๑ ม.๑ ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๕	นางละออ โสพิงไทย	๑๘ ม.๑ ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.เสาไห้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๖	นายฉอ้อน พวงศิริ	๔ ม.๖ ต.ท่าช้าง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.ท่าช้าง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๗	นางสังวาลย์ ก้อนแก้ว	๒๖ ม.๔ ต.ท่าช้าง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.ท่าช้าง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๘	นายทองหล่อ ดิษตระกูล	๑/๒ ม.๓ ต.ม่วงงาม อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.ม่วงงาม อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๙	นายสำอาน สุขเลิศ	๒๙ ม.๔ ต.ศาลารีย์ไทย อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.สวนดอกไม้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๐	นายวิฑูร จันทร์มา	๒๒/๓ ม.๔ ต.ศาลารีย์ไทย อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.ศาลารีย์ไทย อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๑	นายสิริวิชัย กิ่งเกตุ	๑๓ ม.๑ ต.พระยาทอ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.พระยาทอ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๒	นายไพลย์ จักรเพ็ชร	๓๓ ม.๗ ต.สวนดอกไม้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.สวนดอกไม้ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๓	นางบุญมาก พุทธประถม	๑๔๔ ม.๔ ต.เริงราง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.เริงราง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๔	นางรัตนพร จรัสาย	๔๖ ม.๘ ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๕	นางทองหยิบ มีภาพรณ์	๑๒ ม.๘ ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๖	นายเกษรรัตน์ คุชรัตน์	๘ ม.๘ ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๑๗	นายพล เคลือรัตน์	๕/๒ ม.๘ ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี	ต.บ้านยาง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี

๔.การสำรวจสถานการณ์ผลผลิตปลานิลดำเนินการเก็บข้อมูล ราคา และผลผลิต ของเกษตรกร ตลาดขายปลีก และส่ง และผลผลิตลูกพันธุ์ปลานิลของสถานประกอบการ ดังนี้

กลุ่มเกษตรกร ชื่อ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังอำเภอเส้าให้

() ปากบ่อ (/) ปากกระชัง (/) ปลาเป็น () ปลาตาย

ชนิดปลา	ขนาด (กรัม)	ราคาต่ำสุด	ราคาสูงสุด	ราคาเฉลี่ย
ปลานิลแดง				
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐ กรัม	-	-	-
กลาง	๔๐๐-๖๐๐ กรัม	-	-	-
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐ กรัม	๖๗	๙๐	๘๐
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐ กรัม	๖๗	๙๐	๘๐

เกษตรกรรายเดี่ยว

() ปากบ่อ (/) ปากกระชัง (/) ปลาเป็น () ปลาตาย

ชนิดปลา	ขนาด (กรัม)	ราคาต่ำสุด	ราคาสูงสุด	ราคาเฉลี่ย
ปลานิลแดง				
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐ กรัม	-	-	-
กลาง	๔๐๐-๖๐๐ กรัม	๗๐	๘๐	๗๕
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐ กรัม	๘๐	๙๐	๘๕
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐ กรัม	๙๐	๑๐๐	๙๕

ตลาด

ตลาดที่ ๑ ชื่อ.....ตลาดโคกเสลา..... ที่อยู่ ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

แม่ค้ารายที่ ๑ ชื่อ นายฉะอ้อน พวงศิริ

๑. ลักษณะการรับสินค้ามาจำหน่ายรับ

(/) ซื้อจากเกษตรกรผู้เลี้ยงในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. ลักษณะผู้ซื้อ

(/) ผู้บริโภค(ครัวเรือน) คิดเป็นร้อยละ ๕๐

(/) ผู้บริโภค(เชิงธุรกิจ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ภัตตาคาร) คิดเป็นร้อยละ ๒๐

(/) พ่อค้าปลีกในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐

แม่ค้ารายที่ ๒ ชื่อ นางวาสนา คำศรี

๑. ลักษณะการรับสินค้ามาจำหน่ายรับ

(/) ซื้อจากเกษตรกรผู้เลี้ยงในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ ๗๐

(/) ซื้อจากผู้รวบรวมในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐

๒. ลักษณะผู้ซื้อ

(/) ผู้บริโภค(ครัวเรือน) คิดเป็นร้อยละ ๘๐

(/) ผู้บริโภค(เชิงธุรกิจ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ภัตตาคาร) คิดเป็นร้อยละ ๒๐

ราคาปลานิลเฉลี่ยที่ตลาดโคกเสลา ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

ชนิดปลา	ขนาด (กรัม)	ราคาต่ำสุด				ราคาสูงสุด				ราคาเฉลี่ย			
		ปากบ่อ		ปากกระชัง		ปากบ่อ		ปากกระชัง		ปากบ่อ		ปากกระชัง	
		ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย
ปลานิล													
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐กรัม												
กลาง	๔๐๐-๖๐๐กรัม												
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐กรัม	๖๐	๕๕	๗๐	๖๐	๖๕	๖๐	๘๐	๗๐	๖๓	๕๗	๗๕	๗๐
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐กรัม	๖๐	๕๕	๗๕	๖๕	๗๕	๗๐	๘๕	๗๕	๖๓	๕๗	๘๐	๗๕
ปลานิลแดง													
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐กรัม												
กลาง	๔๐๐-๖๐๐กรัม												
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๙๐	๘๕	-	-	๘๕	๘๐
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๙๐	๘๕	-	-	๘๕	๘๐
ปลาหับทิม													
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐กรัม												
กลาง	๔๐๐-๖๐๐กรัม												
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๑๐๐	๙๐	-	-	๙๕	๘๕
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๑๐๐	๙๐	-	-	๙๕	๘๕

ตลาดที่ ๒ ชื่อ พงศักดิ์แพปลา ที่อยู่ เลขที่ ๕๗/๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี.

แม่ค้ารายที่ ๑ ชื่อ นายพงศักดิ์ ชาลี

๑. ลักษณะการรับสินค้ามาจำหน่ายรับ

(/) ซื้อจากเกษตรกรผู้เลี้ยงในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. ลักษณะผู้ซื้อ

(/) ผู้บริโภค(ครัวเรือน) คิดเป็นร้อยละ ๓๐

(/) ผู้บริโภค(เชิงธุรกิจ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ภัตตาคาร) คิดเป็นร้อยละ ๔๐

(/) พ่อค้าปลีกในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐

(/) พ่อค้าปลีกต่างพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐

แม่ค้ารายที่ ๒ ชื่อ นางอรริชา สมพงษ์

๑. ลักษณะการรับสินค้ามาจำหน่ายรับ

(/) ซื้อจากเกษตรกรผู้เลี้ยงในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. ลักษณะผู้ซื้อ

(/) ผู้บริโภค(ครัวเรือน) คิดเป็นร้อยละ ๓๐

(/) ผู้บริโภค(เชิงธุรกิจ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ภัตตาคาร) คิดเป็นร้อยละ ๓๐

(/) พ่อค้าปลีกในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐

(/) พ่อค้าปลีกต่างพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐

ราคาปลานิลเฉลี่ยที่ฟาร์มคัดแพปลา ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

ชนิดปลา	ขนาด (กรัม)	ราคาต่ำสุด				ราคาสูงสุด				ราคาเฉลี่ย			
		ปากบ่อ		ปากกระชัง		ปากบ่อ		ปากกระชัง		ปากบ่อ		ปากกระชัง	
		ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย	ปลาเป็น	ปลาตาย
ปลานิล													
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐กรัม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กลาง	๔๐๐-๖๐๐กรัม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐กรัม	-	-	๗๐	๖๐	-	-	๗๕	๗๐	-	-	๗๕	๗๐
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐กรัม	-	-	๗๐	๖๕	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๗๕	๗๐
ปลานิลแดง													
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐กรัม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กลาง	๔๐๐-๖๐๐กรัม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๙๐	๘๐	-	-	๙๐	๘๐
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๙๐	๘๐	-	-	๙๐	๘๐
ปลาตะเพียน													
เล็ก	๑๐๐-๓๐๐กรัม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กลาง	๔๐๐-๖๐๐กรัม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ใหญ่	๗๐๐-๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๑๐๐	๙๐	-	-	๙๕	๘๕
จัมโบ้	มากกว่า ๑,๐๐๐กรัม	-	-	๘๐	๗๕	-	-	๑๐๐	๙๐	-	-	๙๕	๘๕

หมายเหตุ ถ้าให้ทำปลาให้ด้วยคิดเพิ่มกิโลกรัมละ ๕ บาท

ผลผลิตลูกพันธุ์ปลานิลของแหล่งเพาะพันธุ์ปลานิลในจังหวัดสระบุรี(ตัว/ปี)

ที่	ชื่อสถานประกอบการ	ที่ตั้ง	ชนิด สัตว์น้ำ	ผลผลิต/ปี (ตัว)	ขนาดที่ จำหน่าย
๑	ฟาร์มแมคโครนิล	๒๕ ม.๘ ต.หนองหมู อ.วิหารแดง จ.สระบุรี	ปลานิลแดง	๖๕,๐๐๐,๐๐๐	๒-๓ ซม.

งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ

หลักการและเหตุผล

งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และสัตว์น้ำอื่น ๆ เป็นโครงการที่กรมประมงได้จัดสรรเงินงบประมาณแก่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และสัตว์น้ำอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้จ่ายเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดหาพ่อ – แม่พันธุ์ปลา เพื่อผลิตลูกปลาจำหน่ายให้แก่เกษตรกร ในราคาที่กรมประมงกำหนด และนำเงินรายได้จากการจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำส่งเป็นรายได้แผ่นดินนำเข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ของกรมบัญชีกลางต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดชนิดต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายแก่เกษตรกร
๒. เพื่อส่งเสริมอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

ชนิดสัตว์น้ำ	ขนาด(ซม.)	ราคา(บาท)	ปีงบประมาณ ๒๕๕๘	
			จำนวน (ตัว)	จำนวนเงิน (บาท)
๑.ปลานิล	๒ - ๓	๐.๑๐	๘๓๘,๒๕๐	๘๓,๘๒๕.๐๐
๒.ปลานิล	๓ - ๕	๐.๒๐	๔๕๙,๔๕๐	๙๑,๘๙๐.๐๐
๓.ปลาดตะเพียนขาว	๒ - ๓	๐.๑๐	๑๗๖,๐๐๐	๑๗,๖๐๐.๐๐
๔.ปลาดตะเพียนขาว	๓ - ๕	๐.๒๐	๕๑,๑๐๐	๑๐,๓๐๐.๐๐
๕.ปลาดตะเพียนขาว	๕ - ๗	๐.๓๐	๖๐๐	๑๘๐.๐๐
๖.ปลาสวาย	๒ - ๓	๐.๒๐	๑๐๕,๘๐๐	๒๑,๑๖๐.๐๐
๗.ปลาสวาย	๓ - ๕	๐.๔๐	๖๙,๗๕๐	๒๗,๙๐๐.๐๐
๘.ปลาสวาย	๕ - ๗	๐.๖๐	๓๑,๗๐๐	๑๙,๐๒๐.๐๐
๙.ปลานิลแดงแปลงเพศปทุมธานี	๑๓.๑ - ๑๘	๔.๕๐	๗๐	๓๑๕.๐๐
๑๐.ปลานิลจิตรลดา ๓ แปลงเพศ	๒ นิ้ว	๑.๕๐	๑,๐๘๐	๑,๖๒๐.๐๐
๑๑.ปลานิลจิตรลดา ๔ แปลงเพศ	๒ - ๓	๐.๓๕	๓๓,๕๐๐	๑๑,๗๒๕.๐๐
๑๒.ปลายี่สกเทศ	๒ - ๓	๐.๑๐	๑๐,๐๐๐	๑,๐๐๐.๐๐
๑๓.ปลายี่สกเทศ	๓ - ๕	๐.๒๐	๒๙,๐๐๐	๕,๘๐๐.๐๐
๑๔.ปลายี่สกเทศ	๕ - ๗	๐.๓๐	๕,๖๖๗	๑,๗๐๐.๐๐
๑๕.กบนา	๓๐ วัน	๑.๐๐	๘๘,๘๕๐	๘๘,๘๕๐.๐๐
๑๖.กบนา	๔๕ วัน	๑.๕๐	๖๐๐	๙๐๐.๐๐
๑๔.ไรแดง	กิโลกรัม	๘๐	๑๖๔.๐๐	๑๓,๑๒๐.๐๐
รวมทั้งหมด			๒,๒๔๕,๓๖๒	๕๑๔,๑๔๖.๐๐

งานอำนวยการ

งานธุรการ : ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ เช่น การรับ – ส่ง หนังสือราชการของศูนย์วิจัยและพัฒนา ประมงน้ำจืดสระบุรี โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบงานสารบรรณ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงาน ระหว่างหน่วยงานของกรมประมง ส่วนราชการอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีประสิทธิภาพ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ศูนย์ฯ ดำเนินการรับหนังสือ จำนวน ๑,๘๓๖ ฉบับ หนังสือส่ง ๖๐๙ ฉบับ และมีคำสั่งศูนย์ฯ ๑๔๑ ฉบับ รวมทั้งสิ้น ๒,๕๘๖ ฉบับ

ตารางที่ ๑ ผลการรับ/ส่งหนังสือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

กิจกรรม	จำนวน (ฉบับ)
หนังสือรับ	๑,๘๓๖
หนังสือส่ง	๖๐๙
คำสั่งศูนย์ฯ	๑๔๑
รวม	๒,๕๘๖

งานการเงินการบัญชี และ งานพัสดุ : งานเกี่ยวกับการดูแลการเบิกจ่ายตามโครงการต่าง ๆ และควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุสำนักงาน ควบคุมดูแลเครื่องใช้สำนักงานของศูนย์ฯ ให้เป็นไปด้วยความเหมาะสม และใช้ประโยชน์ได้สูงสุด ดูแลครุภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอและคงทน ซึ่งรวมถึงการจัดหา ซ่อมแซม และตรวจสอบทะเบียนครุภัณฑ์ดังกล่าวด้วย ดูแลการยืม การใช้จ่ายเงินยืมทดรองจ่ายของศูนย์ฯ โดยใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการยืมเงินทดรองจ่ายของทางราชการ พร้อมทั้งควบคุมดูแลจัดหา หรือจัดซื้อหนังสือ วารสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อศูนย์ฯ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการ เบิกจ่ายเงินตามระบบ GFMS จำนวน ๔๑๐ ฉบับ ตรวจสอบใบสำคัญต่าง ๆ ๔๑๐ ฉบับ บันทึกงบประมาณรายจ่าย เงินนอกงบประมาณ ๙๐ ฉบับ จัดทำรายงานการเงินประจำเดือน ๑๒ ฉบับ จัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา ๖๙๘ รายการ คิดเป็น ๒๓๑ ครั้ง จัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีสอบราคา ๑ รายการ / ๑ ครั้ง

ตารางที่ ๒ ผลการดำเนินงานด้านบัญชี และพัสดุประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

กิจกรรม	หน่วย	จำนวน
งานการเงินและบัญชี		
- เบิกจ่ายเงินตามระบบ GFMS	ฉบับ	๔๑๐
- ตรวจสอบใบสำคัญต่างๆ	ฉบับ	๔๑๐
- บันทึกงบประมาณรายจ่าย / เงินนอกงบประมาณ	ฉบับ	๙๐
- จัดทำรายงานการเงินประจำเดือน	ฉบับ	๑๒
งานพัสดุครุภัณฑ์		
	รายการ/	
- จัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา	ครั้ง	๖๙๘/๒๓๑
- จัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีสอบราคา	ครั้ง	๑/๑

ตารางที่ ๓ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณทุกแผนงาน/ทุกโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

	งบประมาณที่ได้รับ ๒๕๕๘	งบประมาณที่เบิกจ่ายคงเหลือ	งบประมาณคงเหลือ	ร้อยละ
๑. แผนงานปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคการเกษตร - กิจกรรมเพิ่มผลผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ				
ค่าจ้างพนักงานราชการ	๑,๘๖๔,๔๘๐.๐๐	๑,๘๖๔,๔๘๐.๐๐	๐	๑๐๐
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๑,๔๒๐,๐๐๐.๐๐	๑,๔๒๐,๐๐๐.๐๐	๐	๑๐๐
ค่าสาธารณูปโภค	๓๙,๑๐๐.๐๐	๓๙,๑๐๐.๐๐	๐	๑๐๐
ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	๙๙,๕๐๐.๐๐	๙๙,๕๐๐.๐๐	๐	๑๐๐
๒. แผนงานส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าภาคการเกษตร - กิจกรรมตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าประมง				
ค่าจ้างชั่วคราว	๑,๑๐๐,๔๕๐.๐๐	๑,๑๐๐,๔๕๐.๐๐	๐	๑๐๐
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๓๐๗,๐๐๐.๐๐	๓๐๗,๐๐๐.๐๐	๐	๑๐๐
ค่าสาธารณูปโภค	๒๔,๐๐๐.๐๐		๐	๑๐๐
- กิจกรรมยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการส่งออก				
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๓๕๖,๗๓๙.๒๑	๓๕๖,๗๓๙.๒๑	๐	๑๐๐
ค่าสาธารณูปโภค	๓๐,๘๖๐.๗๙	๓๐,๘๖๐.๗๙	๐	๑๐๐
๓. งานเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้งและพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ			๐	
งบบุคลากร / ค่าจ้างชั่วคราว	๑๑๒,๘๐๐.๐๐	๑๑,๘๐๐.๐๐	๐	๑๐๐
งบดำเนินงาน	๒๔๓,๓๐๐.๐๐	๒๔๓,๓๐๐.๐๐	๐	๑๐๐
ค่าสาธารณูปโภค	๒๖,๔๐๐.๐๐	๒๖,๔๐๐.๐๐	๐	๑๐๐
รวมทั้งสิ้น	๕,๖๒๔,๖๓๐	๕,๖๒๔,๖๓๐	๐	๑๐๐

งานพัสดุ

ตารางที่ ๔ ๗๗ ครุภัณฑ์ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

ประเภท/รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ราคารวม	หมายเหตุ
ครุภัณฑ์การเกษตร	๑ เครื่อง	๙๙,๕๐๐	๙๙,๕๐๐	งบลงทุน (งบปกติ)
เครื่องสูบน้ำแบบหอยโข่ง ขนาดท่อ ๖ นิ้ว				
พร้อมอุปกรณ์ เครื่องยนต์ ขนาด ๘๕ HP				
ยี่ห้ออีซูซุ รุ่น4jb1				
รวม		๙๙,๕๐๐	๙๙,๕๐๐	

รายนามนักศึกษาเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๘

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ให้บริการ ในการรับนักศึกษาฝึกงานจากสถาบันการศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในศูนย์ฯ
ตารางที่ ๕ รายนามนักศึกษาฝึกงานจากสถาบันการศึกษา ปี ๒๕๕๘

ปี	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน
๒๕๕๘	๑.นายอลงกต แตะระสุมาลี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ คณะเทคโนโลยีการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร สาขาเทคโนโลยีการเกษตร
	๒.นายเฉลิมวงศ์ ศิริสุนทรกมล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ คณะเทคโนโลยีการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร สาขาเทคโนโลยีการเกษตร

กิจกรรมพิเศษ ของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี

เหตุการณ์ปลาตายในแม่น้ำป่าสักระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม - ๓ เมษายน ๒๕๕๘

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ได้รับแจ้งจากสำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี ว่ามีปลาในกระชัง และปลาธรรมชาติตายบริเวณ อ.แก่งคอย เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ศูนย์ฯได้ดำเนินการต่างๆตามภารกิจ คือ เข้าพื้นที่ให้คำแนะนำ ป้องกัน แก้ไข และเพื่อเก็บตัวอย่างน้ำบริเวณที่มีปลาตายเพื่อวิเคราะห์คุณภาพน้ำสำหรับการเพาะเลี้ยง และเข้าช่วยเหลือให้กำลังใจเกษตรกรตลอดจนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงถึงสาเหตุปลาตายของสัตว์น้ำและปลาในกระชังในแม่น้ำป่าสัก ตามคำสั่งจังหวัดสระบุรีที่ ๗๙๐ /๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและการแสวงหาข้อเท็จจริงถึงสาเหตุการตายของสัตว์น้ำและปลาในกระชังในแม่น้ำป่าสัก เพื่อสืบสวนสาเหตุโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘ จนถึงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี ได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปแจ้งเตือนสถานการณ์ และการเตรียมความพร้อม ตลอดจนวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชัง บริเวณอำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสนาให้รวม ๕ จุด (จุดที่ ๑ บ้านป่า อำเภอแก่งคอย จุดที่ ๒ ตำบลตะกุด อำเภอเมือง จุดที่ ๓ วัดหงษาดาราวาส อำเภอเสนาให้ จุดที่ ๔ ตำบลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ และจุดที่ ๕ ตำบลเรณูรัง อำเภอ เสนาให้) ทั้งนี้ในแต่ละจุดจะเก็บน้ำบริเวณผิวน้ำ กลางน้ำ และพื้นน้ำโดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้เข้าไปแจ้งเตือนสถานการณ์ และเตรียมความพร้อมอุปกรณ์เพิ่มออกซิเจน เร่งจับปลาโตจำหน่ายแก่กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชัง อ.เสนาให้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ยังไม่เกิดวิกฤติ และมีปริมาณกระชังเลี้ยงปลามาก

- ผลวิเคราะห์น้ำบริเวณกระชังอำเภอเสนาให้ เวลา ๑๕.๐๐ น. ปริมาณออกซิเจนมีค่าเท่ากับ ๕-๗ ppm คุณภาพน้ำปกติ

๒.วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ตรวจวิเคราะห์น้ำบริเวณกระชังกลุ่มเกษตรกร ตำบลเสนาให้อำเภอเสนาให้ และกระชังบริเวณวัดหงษาดาราวาส อำเภอเมือง

- คุณภาพน้ำบริเวณวัดหงษาดาราวาส อำเภอเมือง เวลา ๑๕.๓๐ น. ปริมาณออกซิเจนในกระชังเลี้ยงเท่ากับ ๑ ppm ปริมาณออกซิเจนในบริเวณกลางแม่น้ำเท่ากับ ๑-๒ ppm มีปลาลอยหัวและตาย แนะนำให้เกษตรกรสเปรย์น้ำให้ปลา จับปลาจำหน่าย ปลาธรรมชาติเริ่มมีอาการลอยหัวและตาย เช่น ปลาตะเพียน ปลากระมัง ปลาตะโกก และกุ้งก้ามกราม เป็นต้น

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังกลุ่มเกษตรกร ตำบลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ เวลา ๑๕.๐๐ น.ปริมาณออกซิเจนมีค่าเท่ากับ ๕ - ๗ ppm และบริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๗ คุณภาพน้ำปกติ ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

๓.วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริเวณกระชัง และในแม่น้ำ ตำบลเสนาให้ อำเภอเสนาให้, ตำบลตะกุด อำเภอเมือง, วัดหงษาดาราวาส อำเภอเสนาให้ และตำบลเสนาให้ อำเภอเสนาให้

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังตำบลตะกุด เวลา ๑๓.๓๐ น.มีค่าเท่ากับ ๗ ppm และบริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๗ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังวัดหงษาดาราวาส อำเภอเสนาให้ เวลา ๑๔.๓๐ น.ออกซิเจนมีค่าเท่ากับ ๑ ppm บริเวณกลางแม่น้ำมีค่าออกซิเจนเท่ากับ ๑-๒ ppm มีปลาธรรมชาติลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังตำบลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ เวลา ๑๗.๐๐ น. ปริมาณออกซิเจนมีค่า ๑ ppm ปริมาณออกซิเจนกลางแม่น้ำเท่ากับ ๑ ppm พบปลาตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังตำบลเริงราง อำเภอเส้าไห้ เวลา ๑๗.๔๐ น.ออกซิเจนมีค่าเท่ากับ ๕ ppm กลางแม่น้ำมีค่าออกซิเจนเท่ากับ ๕-๗ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

๔.วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ได้ตรวจวิเคราะห์น้ำบริเวณกระชังและกลางแม่น้ำ จำนวน ๕ จุดจากอำเภอเส้าไห้ อำเภอเมือง และอำเภอแก่งคอย ดังนี้

- คุณภาพน้ำกระชังบริเวณตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย เวลา ๑๑.๔๐ น.มีออกซิเจนเท่ากับ ๔.๐๐-๖.๐๐ ppm บริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๔.๐๐-๖.๐๐ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังตำบลตะกุด อำเภอเมือง เวลา ๐๙.๒๕ น.มีออกซิเจนเท่ากับ ๔.๗๐-๖.๑๐ ppm บริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๕.๐-๕.๒๐ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังวัดหงษาดาราวาส อำเภอเส้าไห้ เวลา ๐๖.๕๐ น.มีปริมาณออกซิเจนเท่ากับ ๕.๘๐-๖.๐๐ ppm ปริมาณออกซิเจนกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๓.๙๐-๕.๖๐ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังตำบลเส้าไห้ อำเภอเส้าไห้ เวลา ๐๖.๑๐ น.มีปริมาณออกซิเจนเท่ากับ ๑.๐-๒.๕๐ ppm บริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๑.๔-๒.๒ ppm พบปลาขนาดเล็กลอยหัว

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชัง บริเวณบ้านซึ้ง ตำบลเริงราง อำเภอเส้าไห้ เวลา ๐๕.๐๐ น. พบว่าปริมาณออกซิเจนมีค่าเท่ากับ ๐.๘๐-๒.๓๐ ppm ปริมาณออกซิเจนกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๐.๐๐-๒.๕๐ ppm พบปลาลอยหัวและตาย

๕.วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ได้ตรวจวิเคราะห์น้ำบริเวณกระชังและกลางแม่น้ำ จำนวน ๕ จุดจากอำเภอเส้าไห้ อำเภอเมือง และอำเภอแก่งคอย ดังนี้

- คุณภาพน้ำกระชังบริเวณตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย เวลา ๑๐.๒๕ น.มีออกซิเจนเท่ากับ ๕.๔๐-๕.๙๐ ppm บริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๕.๖๐-๖.๐๐ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังตำบลตะกุด อำเภอเมือง เวลา ๐๘.๔๐ น. มีออกซิเจนเท่ากับ ๕.๘๐-๕.๙๐ ppm บริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๕.๘๐-๖.๐๐ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังวัดหงษาดาราวาส อำเภอเส้าไห้ เวลา ๐๗.๕๐ น.มีปริมาณออกซิเจนเท่ากับ ๕.๘๐-๖.๐๐ ppm ปริมาณออกซิเจนกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๕.๔๐-๕.๙๐ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชังตำบลเส้าไห้ อำเภอเส้าไห้ เวลา ๐๗.๐๐ น.มีปริมาณออกซิเจนเท่ากับ ๕.๐๐-๕.๑๐ ppm บริเวณกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๕.๑๐-๕.๒๐ ppm ไม่พบปลาลอยหัวและตาย

- คุณภาพน้ำบริเวณกระชัง บริเวณบ้านซึ้ง ตำบลเริงราง อำเภอเส้าไห้ เวลา ๐๕.๐๐ น. พบว่าปริมาณออกซิเจนมีค่าเท่ากับ ๐.๓๐-๐.๔๐ ppm ปริมาณออกซิเจนกลางแม่น้ำมีค่าเท่ากับ ๐.๔๐-๐.๕๐ ppm พบปลาลอยหัวและตาย

ตารางที่ ๑ ผลวิเคราะห์ออกซิเจนที่ละลายในน้ำและพฤติกรรมของปลา ณ จุดสำรวจ

วัน/เดือน/ปี	จุด ต.บ้านป่า อ.แก่งคอย		จุด ต.ตะกุด อ.เมือง		จุดวัดหงษา อ.เมือง		จุด ต.เส้าไห้ อ.เส้าไห้		จุด ต.เริงราง อ.เส้าไห้	
	DO	พฤติกรรม	DO	พฤติกรรม	DO	พฤติกรรม	DO	พฤติกรรม	DO	พฤติกรรม
๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘	-	-	-	-	๑-๒ mg/l	พบปลาลอยหัวและตาย	๕-๗ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	-	-
๑ เมษายน ๒๕๕๘	-	-	๗ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๑-๒ mg/l	พบปลาดาย	๑ mg/l	พบปลาดาย	๕-๗ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย
๒ เมษายน ๒๕๕๘	๔-๖ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๔-๖ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๓-๖ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๑-๒.๕ mg/l	พบปลาเล็กลอยหัว	๐-๒.๕ mg/l	พบปลาลอยหัวและตาย
๓ เมษายน ๒๕๕๘	๔-๖ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๕-๖ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๕-๖ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๕-๖ mg/l	ไม่พบปลาลอยหัวและตาย	๐-๐.๕ mg/l	พบปลาดาย

ผลการตรวจสอบ

จากตารางผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำและพฤติกรรมปลาในตาราง พบว่า

๑.พบปลาธรรมชาติลอยหัว และลอยตายในแม่น้ำบริเวณที่สำรวจทั้ง ๖ จุด ในอำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสาไห้ ตามลำดับ โดยปลาที่พบได้แก่ ปลาตะเพียน ปลากะแห ปลาเก๋า ปลากระมัง ปลาตะโกก ปลาหนวดพราหมณ์ ปลาเทโพ สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่พื้นท้องน้ำ เช่น ปลาลิ้นหมา และกุ้งก้ามกราม เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวแสดงว่าในน้ำมีออกซิเจนต่ำ โดยเฉพาะบริเวณพื้นท้องน้ำจะมีปริมาณออกซิเจนต่ำจนสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่พื้นท้องน้ำ ต้องขึ้นมาหาอากาศที่ผิวน้ำ ซึ่งอาการนี้เรียกว่าปลาลอยหัว และตายในที่สุด ทั้งนี้พฤติกรรมปลาลอยหัวและตายของปลาธรรมชาติเป็นไปโดยไล่เลียดอาการจากอำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสาไห้ เรื่อยมาตามลำดับ

๒.นอกจากนี้การตายของปลาธรรมชาติดังแสดงว่าไม่ได้เป็นผลจากการเลี้ยงปลาในกระชังเนื่องจากมีการตายทั่วลำน้ำ ไม่ได้เกิดเฉพาะจุด

๓.เช่นเดียวกับปลาที่เลี้ยงในกระชัง เกิดอาการลอยหัวและทยอยตายไล่ลงมาจากอำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสาไห้ ตามลำดับ แสดงว่าในน้ำมีสภาพขาดออกซิเจนทำให้ปลาเกิดอาการลอยหัว และทยอยตายในที่สุด

๔.ผลการวิเคราะห์น้ำตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม – ๓ เมษายน ๒๕๕๘ จะเห็นว่าปริมาณออกซิเจนในน้ำลดต่ำลง ไหลลงมาจากอำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสาไห้ ตามลำดับ และมีปริมาณออกซิเจนสูงขึ้นไล่ลงมาจากอำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสาไห้ ตามลำดับเช่นเดียวกันในวันถัด ๆ มา

๕.บริเวณที่พบปลาลอยหัวและตาย มีปริมาณออกซิเจนในน้ำลดต่ำลงจนเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ (๒.๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร) (กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. คู่มือประชาชน คุณภาพน้ำใน ฟาร์ม เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มาตรฐานปลอดภัย)

ลักษณะการตายของปลาในแม่น้ำป่าสัก

ปลาธรรมชาติ พบปลาธรรมชาติลอยหัว อ้าปากสูบอากาศบริเวณผิวน้ำ ปลาขนาดเล็กลอยเข้าหาฝั่ง สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ใต้น้ำบริเวณผิวดิน เช่น กุ้งก้ามกราม ลอยขึ้นมาอยู่บริเวณตลิ่งและมีอาการอ่อนแรงเป็นจำนวนมาก และพบปลาในธรรมชาติตายเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น กลุ่มปลาตะเพียน ปลากะมัง ปลาตะโกก ปลาหนวดพราหมณ์ ปลากด ปลาเคี้ยว ปลาลิ้นหมา และกุ้งก้ามกราม เป็นต้น บริเวณที่พบปลาธรรมชาติมีอาการขาดออกซิเจนตั้งแต่ หมู่ ๓ ตำบลท่าตูม อำเภอแก่งคอย ไหลลงมาตามการไหลของน้ำจนถึง ตำบลเรณู อำเภอเสาไห้

ปลาในกระชัง พบปลาในกระชังลอยหัวสูบอากาศบริเวณผิวน้ำ และว่ายเข้าหาพื้นที่พ่นลงไปเพื่อเพิ่มออกซิเจน ทั้งปลาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ส่วนปลาที่ตายก็จมลงบริเวณก้นกระชัง ปลาที่มีขนาดใหญ่จะตายก่อนปลาที่มีขนาดเล็ก และมีปลาบางส่วนที่เหลืรอดซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปลาขนาดเล็ก เนื่องจากปลาขนาดใหญ่ต้องการออกซิเจนในกระบวนหายใจมากกว่าปลาขนาดเล็กทำให้ปลาขนาดใหญ่ตายก่อน บริเวณที่พบปลาในกระชังมีอาการขาดออกซิเจนตั้งแต่ หมู่ ๓ ตำบลท่าตูม อำเภอแก่งคอย ไหลลงมาตามการไหลของน้ำจนถึง ตำบลเรณู อำเภอเสาไห้

ตารางที่ ๒ ข้อเปรียบเทียบอาการปลาที่ตายจากการขาดออกซิเจนและโดนพิษจากสารเคมี

เกณฑ์การพิจารณาสาเหตุเบื้องต้น	ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำต่ำ	พิษจากยาฆ่าแมลง/สารเคมี
อาการว่ายน้ำของปลา	อ้าปากสูบน้ำ ว่ายน้ำใกล้ผิวน้ำ	ว่ายน้ำไม่มีทิศทาง มีอาการชัก เกร็ง
ขนาดปลา	ปลาขนาดใหญ่ตายก่อน พบปลาหลายชนิดตาย	ปลาขนาดเล็กตายก่อน ปลากินเนื้อจะตายก่อน
ความเฉพาะของชนิดปลา	ไม่มีความเฉพาะต่อชนิดปลา ถ้าเป็นปลาคาร์พ (ปลาไน ปลาจีน) จะมีโอกาสรอดตายบ้าง ปลาชนิดที่มีอวัยวะช่วยหายใจ(ปลาหมอ ปลาดุก ปลาช่อน)จะมีชีวิตอยู่ได้	โดยปกติ มีโอกาสที่จะมีปลาชนิดใดชนิดหนึ่งตายก่อนชนิดอื่นๆ โดยเฉพาะปลากินเนื้อจะไวต่อพิษสารเคมีกว่าปลากินพืช
ช่วงเวลาที่ปลาอาจมีการตาย	เวลากลางคืน และช่วงเวลาเช้า	ตลอดเวลา ทั้งกลางวันและกลางคืน
ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ	สาหร่ายและตะไคร่น้ำจะตาย	ยาฆ่าแมลง/สารเคมีอาจฆ่าสาหร่ายและแพลงก์ตอนตาย
ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ	น้อยกว่า ๓ พีพีเอ็ม ปริมาณโดยทั่วไปจะน้อยกว่า ๒ พีพีเอ็ม	๘ – ๑๐ พีพีเอ็ม
สีของน้ำ	สีน้ำตาล สีเทา หรือสีดำ	น้ำไม่มีสีใส สีเขียวอ่อน หรือสีน้ำตาลอ่อน

ที่มา : คู่มือการหาสาเหตุ การสังเกตอาการ การป้องกันและการรักษาสัตว์น้ำป่วยหรือตาย, กรมประมง

ตารางที่ ๓ ความเสียหายของผู้เลี้ยงปลาในกระชัง จากเหตุการณ์ปลาตายในแม่น้ำป่าสัก

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนกระชัง (กระชัง)	พื้นที่เสียหาย (ตร.ม.)	จำนวนผลผลิตที่เสียหาย(กก.)	ประมาณการมูลค่าความเสียหาย (บาท)	หมายเหตุ
๑	แก่งคอย	๓	๔	๓๑	๑๗๗	๔,๔๒๕	๑๗๗,๐๐๐	๑๐,๕๓๐,๐๐๐	เฉลี่ย ๗๖๕ กก./กระชัง
๒	เมืองสระบุรี	๒	๒	๓๕	๑๓๙	๓,๔๗๕	๘๘๒,๐๐๐	๕,๐๔๐,๐๐๐	
๓	เสาไห้	๗	๑๑	๖๐	๒๘๕	๗,๑๒๕	๒๑๘,๐๐๐	๑๙,๖๒๐,๐๐๐	
๔	เฉลิมพระเกียรติ	๑	๑	๑	๕	๑๒๕	๕,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐	
รวม		๑๓	๑๘	๑๒๗	๖๐๖	๑๕,๑๕๐	๑,๒๘๒,๐๐๐	๓๕,๖๔๐,๐๐๐	

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี

ภาพประกอบเหตุการณ์ปลาตายในแม่น้ำป่าสัก ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม - ๓ เมษายน ๒๕๕๘

กิจกรรมพิเศษ การเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยแล้งในแหล่งน้ำ และเยี่ยมเยียนเกษตรกรประมงในพื้นที่เขตจังหวัด สระบุรี

ตามที่กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด มีได้สั่งการให้หน่วยงานที่มีแหล่งน้ำเลี้ยงประสบปัญหาเนื่องจากภาวะภัยแล้งเข้าตรวจเฝ้าระวังเพื่อป้องกัน และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรล่งหน้านั้น ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรีได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรประมงให้มากขึ้น ทางช่องทางการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน หรือสื่อสารมวลชนอื่น ได้แก่ เว็บไซต์

๒. จัดเจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยมเยียนเกษตรกรประมงเพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของเกษตรกรประมง เพื่อให้แนวทางหรือข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะการ ปัญหาภัยแล้ง หรือปัญหาอื่น

๓. ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่มีผู้เลี้ยงปลาในกระชังอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ แม่น้ำป่าสัก ตั้งแต่ อำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสาไห้ และในคลองระพีพัฒน์ บริเวณ ตำบลหนองโรง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระบุรี จัดเจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยมเยียนเกษตรกรประมงเพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของเกษตรกรประมง เพื่อให้แนวทางหรือข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรประมง โดยเฉพาะปัญหาภัยแล้ง และทำการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่จังหวัดสระบุรี โดยมีการสุ่มตรวจวัดคุณภาพน้ำจากแหล่งน้ำที่มีผู้เลี้ยงปลาในกระชังภายในจังหวัดสระบุรี คือแม่น้ำป่าสักและคลองระพีพัฒน์โดยแบ่งเป็นจุดที่ทำการตรวจทั้งสิ้น ๖ จุด คือ

๑. แม่น้ำป่าสัก บริเวณ บ้านซุง ต.เริงราง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี
๒. แม่น้ำป่าสัก บริเวณ วัดหงษ์ดาราवास ต.นาโง่ง อ.เมือง จ.สระบุรี
๓. แม่น้ำป่าสัก บริเวณ ต.บ้านป่า อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
๔. คลองระพีพัฒน์ บริเวณ วัดลำบัว หมู่ ๘ ต.หนองโรง อ.หนองแค จ.สระบุรี
๕. คลองระพีพัฒน์ บริเวณ ที่เลี้ยงปลาในกระชัง หมู่ ๑๐ ต.หนองโรง อ.หนองแค จ.สระบุรี
๖. คลองระพีพัฒน์ บริเวณ หมู่ ๑๑ ต.หนองโรง อ.หนองแค จ.สระบุรี

ตารางที่ ๑ จำนวนการเข้าตรวจเยี่ยม และให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร

ลำดับที่	กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน (ครั้ง)
๑	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริเวณแม่น้ำป่าสัก	๑๔
๒	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริเวณคลองระพีพัฒน์	๑๔
๓	ให้คำแนะนำ วิธีรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น ปัญหาภัยแล้ง หรือปัญหาอื่น และนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้กับเกษตรกร	๑๔

ภาพ การเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยแล้งแหล่งน้ำ และเยี่ยมเยียนเกษตรกรประมงในพื้นที่เขตจังหวัดสระบุรี